

Rikosseuraamuslaitoksen monisteita 2/2015

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2014

13.3.2015

Sisällysluettelo

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätös vuodelta 2014	1
1. Toimintakertomus	1
1.1. Johdon katsaus	1
1.2. Vaikuttavuus	4
1.2.1. Toiminnan vaikuttavuus.....	4
1.2.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	6
1.3. Toiminnallinen tehokkuus	6
1.3.1. Toiminnan tuottavuus	6
1.3.2. Toiminnan taloudellisuus.....	7
1.3.3. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	12
1.3.4. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus.....	17
1.4. Tuotokset ja laadunhallinta.....	17
1.4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	17
1.4.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	20
1.5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	25
1.5.1. Henkilöstömäärä ja -rakenne	25
1.5.2. Työhyvinvointi.....	28
1.5.3. Osaaminen ja aineeton pääoma	32
1.6. Tilinpäätösanalyysi	34
1.6.1. Rahoituksen rakenne	34
1.6.2. Talousarvion toteutuminen	34
1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma	35
1.6.4. Tase	38
1.7. Sisäisen valvonnan arviointi ja vahvistuslausuma.....	39
1.8. Arviointien tulokset	40
1.8.1. Ulkopuolisten organisaatioiden tekemät tarkastukset	41
1.8.2. Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen tarkastuksen tekemät tarkastukset.....	42
1.9. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä.....	43
2. Talousarvion toteumalaskelma	44
3. Tuotto- ja kululaskelma.....	47
4. Tase.....	48
5. Liitetiedot	50
5.1. Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta	50

5.2.	Nettoutetut tulot ja menot	51
5.3.	Arviomäärärahojen ylitykset	52
5.4.	Peruutetut siirretyt määrärahat	52
5.5.	Henkilöstökulujen erittely	53
5.6.	Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset	54
5.7.	Kansallis- ja käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisvaikutteisten menojen poistot	55
5.8.	Rahoitustuotot ja -kulut	57
5.9.	Talousarvionaloudesta annetut lainat	57
5.10.	Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset	58
5.11.	Taseen rahoituserät ja velat	59
5.12.	Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut	59
5.13.	Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat	60
5.14.	Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat	60
5.15.	Velan muutokset	60
5.16.	Velan maturiteettijakauma ja duraatio	60
5.17.	Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot	60
6.	Allekirjoitus	61

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätös vuodelta 2014

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö laatii kirjanpitoyksikkönä tilinpäätösasiakirjan, johon sisältyy toimintakertomusosio. Rikosseuraamuslaitoksen kirjanpitoyksikköön kuuluivat vuonna 2014 keskushallintoyksikkö, kolme rikosseuraamusaluetta, valtakunnallinen terveydenhuoltoyksikkö (RTHY), täytäntöönpanoyksikkö (TPY) ja Rikosseuraamusalan koulutuskeskus (RSKK). Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö vastaa rikosseuraamusalueiden ja valtakunnallisten yksiköiden (RTHY, TPY ja RSKK) tulohajauksesta. Rikosseuraamusalueet ja valtakunnalliset yksiköt ovat laatineet erilliset tulosraportit.

1. Toimintakertomus

1.1. Johdon katsaus

Rikosseuraamuslaitoksen tavoitteena on lisätä seuraamusten vaikuttavuutta kehittämällä edelleen täytäntöönpanon sisältöjä sekä erityisesti tehostamalla hallittua vapauttamista ja toimintajatkumia. Lisäksi tavoitteena on vähentää suoraan suljetusta laitoksesta vapautumista ja lisätä verkostoyhteistyötä. Valvotun koevapauden valvontaa pyritään tehostamaan ja käyttöä laajentamaan.

Rikosseuraamuslaitoksen sopeuttamissuunnitelman toimeenpanoa on helpottanut vanki- ja yhdyskuntaseuraamusasiakasmäärien lasku. Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavia oli lähes 6 % vähemmän kuin vuonna 2013. Myös keskimääräinen vankiluku on edelleen hieman laskenut (2,5 % vuoden 2013 tasosta). Vankeusvankien määrä väheni, mutta tutkinta- ja sakkovankien määrä lisääntyi. Vuoden aikana täytäntöönpanoon tuli 272 valvontarangaistusta ja rangaistuksen suorittajia oli vuoden aikana keskimäärin 45 päivässä. Seuraamuksiin liittyvien asiantuntijalausuntojen määrä on laskenut noin 8 % edellisestä vuodesta. Rikosseuraamuslaitos on toteuttanut sopeuttamissuunnitelman mukaisia henkilöstövähennyksiä samaan aikaan kun vankien ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden määrät ovat vähentyneet. Edellä mainittu kehitys on edesauttanut sitä, että merkittävistä henkilöstövähennyksistä huolimatta toiminnallisen tuloksellisuuden tulostavoitteet on kyetty monelta osin saavuttamaan.

Talouden sopeuttamissuunnitelman mukaiset henkilöstö- ja resurssivähennykset näkyvät kuitenkin arjen toiminnan järjestämisessä. Rikosseuraamuslaitoksen resurssien vähentymisen vuoksi mm. uusintarikollisuuden vähentämiseen ja rangaistusten vaikuttavuuteen liittyviä ohjelmia sekä rangaistusajansuunnitelmien mukaista toimintaa ei aina kyetä järjestämään vangin tarpeiden mukaisesti. Lisäksi vankien vapaa-ajan toimintaa on jouduttu karsimaan. Vankeusvangeista toimintaan osallistumattomia oli keskimäärin 31 % (31 % vuonna 2013), mutta toisaalta vankien toimintaan osallistumisprosenttia on kyetty nostamaan.

Rangaistusajan- ja vapauttamissuunnitelmien laatimisessa ei ole päästy määrälliseen tavoitteeseen. Valvotussa koevapaudessa olleiden määrä nousi hieman edellisen vuoden tasolta olleen 168 vankia, mutta määrällistä tulostavoitetta (180 vankia) ei saavutettu. Valvotun koevapauden onnistumisprosentti laski hieman vuoden 2013 tasosta. Avolaitoksissa olevien määrä nousi prosenttiyksiköllä edellisestä vuodesta. Avolaitosten käytöaste on edelleen suljettuja laitoksia alhaisempi. Avolaitossijoitusten määrän lisääminen edellyttäisi, että yhä useampi vanki voitaisiin sijoittaa suoraan siviilistä avolaitokseen. Täytäntöönpanon aloitusprosessin kehittämisen yhtenä tavoitteena on lisätä erityisesti lyhytaikaisten vankien sijoittamista suoraan avolaitoksiin, joissa on juuri heille kohden- nettuja toimintoja.

Rikosseuraamuslaitos on edennyt strategian mukaisen tavoitteensa, turvallisesti kohti avoimempaa täytäntöönpanoa, edistämässä. Vuonna 2010 rangaistusta suorittavista vangeista oli avolaitoksissa keskimäärin 32 % ja valvotussa koevapaudessa 4 % eli yhteensä 36 %, vastaavasti vuonna 2014 avolaitoksissa oli 30 % ja valvotussa koevapaudessa 7 % eli yhteensä 37 % (luvut sisältävät sakkovangit). Vankeusvangeista avolaitoksista vapautui 40 % vuonna 2010 ja 42 % vuonna 2014. Enintään kolmen kuukauden vankeusrangaistusta suorittaneista vankeusvangeista vapautui avolaitoksista 34 % vuonna 2010 ja 37 % vuonna 2014. Luvut sisältävät koevapauden kautta vapautuneet.

Vankiloiden valvontatasoluokittelua valmisteltiin ja hanke valmistuu vuoden 2015 aikana. Lähityön toimivat käytännöt – hankkeessa on tehty lähityön kehittämiskokeiluja kolmessa eri pilottivankilassa. Yhdyskuntaseuraamustyön kehittämishankkeessa on työstyetty vaikuttavaan työhön liittyviä suosituksia. Toimintojen kehittämiseen ja vankiloiden profilointiin liittyvää työskentelyä on jatkettu rikosseuraamusalueilla. Yhteistyössä päihdepalveluja tarjoavien toimijoiden ja kotikuntien kanssa käynnistyi projekti, jossa voidaan sijoittamaan sakon muuntorangaistusta suorittavia päihdekuntoutuslaitokseen tai tuetun asumisen palveluun rangaistuksen suorittamisen aikana.

Rikosseuraamuslaitoksen talouden sopeuttamissuunnitelman toimeenpanon ansiosta vuodelle 2015 siirtyi toimintamäärärahaa 16,2 miljoonaa euroa (6,7 %). Vuoden 2014 kolmannen neljänneksen jälkeen ennustettiin, että vuodelle 2015 siirtyisi 12,3 miljoonaa euroa. Siirtyvän määrärahan suuruus kuitenkin nousi ennusteeseen nähden neljällä miljoonalla eurolla, mikä johtui pääasiassa rikosseuraamusalueiden tekemistä säästöistä niiden varautuessa seuraavien vuosien tiukkenevaan taloustilanteeseen. Lisäksi osa vuodelle 2014 suunnitelluista hankkeista ja investoinneista siirtyi vuodelle 2015. Siirtyvä määräraha sisältää 1,6 miljoonaa euroa Rikosseuraamuslaitoksen toiminnan kehittämis- ja asiakastietojärjestelmähankkeelle (Roti) korvamerkittyä määrärahaa, joka siirtyi vuodelle 2015 hankkeen viivästymisen vuoksi. Rikosseuraamuslaitos on toteuttanut sopeuttamissuunnitelmaansa etupainotteisesti. Vuoden 2014 henkilötyövuositoteuma oli 2 733 htv (vuoden 2014 htv-tavoitteen ollessa 2 762 htv), joten henkilöstömäärä laski 35 htv:lla vuoden 2013 tasosta. Vuosien 2012–2014 aikana Rikosseuraamuslaitoksen henkilöstömäärä on pienentynyt 162 henkilötyövuodella. Tuottavuusohjelmavähennykset (309 htv) huomioiden Rikosseuraamuslaitos on vähentänyt vuodesta 2005 alkaen yhteensä 471 henkilötyövuotta.

Tulevan kehyskauden aikana Rikosseuraamuslaitoksen määrärahakehykset pienenevät edelleen. Samanaikaisesti Rikosseuraamuslaitoksen menot, erityisesti vuokrat, lisääntyvät huomattavasti indeksikorotusten ja välttämättömien investointihankkeiden vuoksi.

Rikosseuraamuslaitoksen resurssien nykyinen taso, toimitilakustannusten nousupaineet ja henkilöstömäärän väheneminen vaikeuttavat nykyisen laajuisen toimitilaverkoston ylläpitoa. Rikosseuraamuslaitoksen toimitilavisio vuosille 2015–2019 päivitettiin syksyllä 2014. Päivitetyt toimitilavision avulla Rikosseuraamuslaitos pystyy toteuttamaan kehyspäätöksen mukaiset säästövelvoitteensa vuosille 2015–2018. Visio sisältää sekä laitosten lakkauttamisia että niiden toiminnan kehittämistä. Toimitilavision ehdotukset mahdollistavat noin 10 miljoonan euron nettosäästöt. Toimitilavision avulla saatavilla säästöillä lisäksi rahoitetaan suunnitelmaan sisältyviä investointeja. Toimenpiteet johtavat enimmillään noin 180 henkilötyövuoden vähennykseen. Rikosseuraamuslaitoksen tekemään suunnitelmaan sisältyvien ehdotusten toteuttamisesta tehdään erilliset päätökset. Oikeusministeriön toimivaltaan kuuluvista muutoksista päätökset tehdään kevään 2015 eduskuntavaalien jälkeen. Mikäli toimitilavision mukaisia toimenpiteitä ei toteuteta, Rikosseuraamuslaitoksen määrärahakehyyksiin tulee tehdä 10 milj. euron pysyvä tasokorotus vuodesta 2017 lukien. Tasokorotus mahdollistaisi toiminnan nykyisen tason säilyttämisen.

Työhyvinvointi on viime vuosina kehittynyt hyvään suuntaan ja sairauspoissaolot vähenivät viime vuonna jonkin verran. Henkilöstön ja työyhteisöjen työhyvinvoinnin kehittämiseen liittyviä yksikkökohtaisia toimia on jatkettu. Henkilöstön täydennyskoulutusta on kehitetty strategialähtöisesti ja kiinnitetty erityistä huomiota siihen, että mahdollisimman moni henkilöstön jäsenistä osallistuisi ainakin kolmeen täydennyskoulutuspäivään vuoden aikana. Henkilöstön keskuudessa epävarmuus tulevaisuudesta on lisääntynyt erityisesti yksiköissä, jotka on toimitilavisiossa mainittu mahdollisten sopeuttamistoimien kohteena.

Rangaistusten täytäntöönpanon aloitustehtävät siirtyvät ulosotolta Rikosseuraamuslaitokselle 1.5.2015 lukien. Vuoden 2014 aikana on valmisteltu täytäntöönpanon aloitustehtävien työnjakoa ja järjestelyitä.

Rikosseuraamuslaitos on osallistunut vankien terveydenhuollon järjestämis- ja rahoittamisvastuun siirtämistä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle koskevaan valmistelutyöhön. Asiaa valmistellut työryhmä on esittänyt, että siirto tapahtuisi 1.1.2016 lukien.

Rikosseuraamuslaitoksen toiminnan kehittämis- ja asiakastietojärjestelmähanketta (Roti, ent. RISE-ATJ) jatkettiin toteuttamalla hankinnan I-vaiheen kilpailutus. Toimittaja valitaan kilpailutuksen perusteella kevään 2015 aikana. Hanke on ensisijaisesti toimintojen ja prosessien kehittämishanke.

1.2. Vaikuttavuus

1.2.1. Toiminnan vaikuttavuus

Kriminaalipolitiikan yhteiskunnallisina vaikuttavuustavoitteina on vähentää rikollisuutta ja rikollisuuden haittoja sekä parantaa turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta yhteiskunnassa. Painopistealueina ovat:

- seuraamusjärjestelmän selkeyden, johdonmukaisuuden, ennustettavuuden ja oikeudenmukaisuuden parantaminen.
- rikosvastuun toteutuminen tehokkaasti ja laadukkaasti asianosaisten oikeusturva huomioon ottaen ja
- uusiin rikoksiin syyllistymisen riskin vähentäminen.

Rangaistusten täytäntöönpanon vaikuttavuustavoitteena on parantaa rangaistusta suorittavien edellytyksiä rikoksettomaan elämään ja vähentää riskiä syyllistyä uusiin rikoksiin rangaistusaikana ja sen jälkeen. Tavoitteiden toteuttaminen edellyttää seuraamusjärjestelmän ja seuraamusten sisältöjen kehittämistä erityisesti yhteiskunnan normaali-palvelujen käyttöä tehostamalla.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty ns. aito uusiminen vankeuden ja yhdyskuntapalvelun sekä vankeudesta koevapauden kautta vapautuneiden osalta kolmen ja viiden vuoden seuranta-ajoilla. Aidolla uusimisella tarkoitetaan sitä, että vankilasta vapautumisen tai yhdyskuntapalvelun päättymisen jälkeen on tehty rikos, josta on seurannut uusi tuomio ja uusi ehdoton vankeusrangaistus, valvontarangaistus tai yhdyskuntapalvelu seurantaajakson aikana.

Uusiminen 3 vuoden seuranta-ajalla, %	Toteuma 2012 (2009 päättynyt seuraamus)	Toteuma 2013 (2010 päättynyt seuraamus)	Toteuma 2014 (2011 päättynyt seuraamus)
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan	41,7	40,3	36,3
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvontarangaistukseen	46,2	44,8	38,8
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan	14,2	11,6	9,3
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvontarangaistukseen	27,5	26,6	21,1
Vankilasta valvotun koevapauden kautta vapautuneiden uusiminen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvontarangaistukseen	26,6	24,7	20,3

Uusiminen 5 vuoden seuranta-ajalla, %	Toteuma 2012 (2007 päättynyt seuraamus)	Toteuma 2013 (2008 päättynyt seuraamus)	Toteuma 2014 (2009 päättynyt seuraamus)
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan	54,7	52,3	49,3
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvontarangaistukseen	59,4	57,5	54,2
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan	21,7	19,5	18,9
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvontarangaistukseen	39,0	37,3	34,8
Vankilasta valvotun koevapauden kautta vapautuneiden uusiminen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvontarangaistukseen	27,0	20,7	33,4

Sekä kolme- että viisivuotisseurannan perusteella Rikosseuraamuslaitoksen vastuulla oleviin seuraamuksiin johtava uusiminen on alentunut merkittävästi. Valvotun koevapauden kautta vapautuneiden osalta viisivuotisseurannassa mukana olevien joukko on kohtuullisen pieni jolloin vuotuinen satunnaisvaihtelu uusimisessa voi olla iso.

Rikollisuuden määrä Suomessa kaikkiaan on ollut aleneva. Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tullut rikollisuus väheni vuonna 2014 1,6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Rikosseuraamuslaitoksen asiakasmääriin vaikuttivat etenkin pahoinpitelyrikosten, lapsen seksuaalisten hyväksikäyttöjen, törkeiden huumausainerikosten sekä törkeiden rattijuopumusten määrän aleneminen. Sen sijaan törkeiden petosten, törkeiden varkauksien ja ryöstöjen määrät ovat nousseet vuoteen 2013 verrattuna. Vastavasti Tilastokeskuksen mukaan ehdottomaan vankeuteen ja yhdyskuntapalveluun tuomittujen määrät ovat vähentyneet vuosina 2012 ja 2013. Esimerkiksi vuonna 2013 ehdottomaan vankeuteen tuomittiin lähes 8 prosenttia ja yhdyskuntapalveluun 12 prosenttia vähemmän henkilöitä kuin vuonna 2012. Myös vankipopulaation rakenne on muuttunut ja vaikuttanut alentavasti uusimisriskiin: vankien keski-ikä ja vankilaan ensikertaa saapuvien suhteellinen määrä on noussut edellisiin vuosiin verrattuna.

1.2.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Virastolla ei ole siirto- ja sijoitusmenoja.

1.3. Toiminnallinen tehokkuus

1.3.1. Toiminnan tuottavuus

Vuonna 2014 vankien määrä suhteessa henkilötövuosiin laski edelleen hieman, kun taas toimeenpanossa olevien yhdyskuntaseuraamusten keskimäärä henkilötövuosiin nähden lisääntyi. Henkilöstön määrä aleni, mutta vankimäärä laski suhteellisesti tätäkin enemmän. Yhdyskuntaseuraamustyöstä vähennettiin 8 henkilötövuotta, mikä lisäsi työn tuottavuutta, vaikka samanaikaisesti myös yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden määrä laski.

Tuottavuus	Toteuma 2012	Toteuma 2013	TA 2014	Tulos-sopimus 2014	Toteuma 2014	Muutos 2014/2013
Vangit keskimäärin päivässä / htv	1,36	1,33	1,35	1,35	1,32	-0,8 %
Yhdyskuntaseuraamuksia toimeenpanossa päivittäin keskimäärin /htv	13,2	12,0	13,1	12,0	13,0	8,3 %
Seuraamukseen liittyvät pyydetty asiantuntijalausunnat vuodessa /htv*	284	261	260	260	244	-6,5 %

*Asiantuntijalausuntojen määrä on jaettu lausuntotyöhön käytetyillä htv:illä (Tarmo).

Tuottavuus	Toteuma 2012	Toteuma 2013	Toteuma 2014	Muutos 2014/2013
Koulutettavapäivät/htv*	930	1 017	1 364	34,1 %
Potilaskäynnit poliklinikalla/htv**	2 198	1 900	2 465	29,7 %
Hoitovuorokaudet Vankisairaалassa/htv***	294	269	268	-0,4 %
Hoitovuorokaudet Psykiatrisessa sairaalassa/htv***	237	214	228	6,5 %

* Kaikki RSKK:ssa järjestetyt perus- ja täydennyskoulutettavapäivät ja amk-koulutuksen koulutettavapäivät (lähi- ja etä) / RSKK:ssa opetukseen käytetyt htv:t.

** Potilaskäynnit (Effic) vuoden aikana / poliklinikoiden htv:t

*** Hoitovuorokaudet (Effic) vuoden aikana / Vankisairaalan tai Psykiatrisen vankisairaalan (Turku ja Vantaa) htv:t.

1.3.2. Toiminnan taloudellisuus

Rikosseuraamuslaitos jatkoi talouden sopeuttamissuunnitelman toimeenpanoa vuoden 2014 aikana. Vuodelle 2014 asetettiin 26 htv:n vähennystavoite. Rikosseuraamuslaitoksen htv-määrä kuitenkin laski 35 htv:lla vuoden 2013 tasosta. Vuoden 2014 henkilöstövähennyksistä saatiin 6 htv:n vähennys talous- ja henkilöstöhallinnon prosesseja kehittämällä ja 3 htv:n säästö täytäntöönpanoprosesseja kehittämällä. Yhdyskuntaseuraamustoimistojen kuormittavuuden vähentymisen vuoksi yhdyskuntaseuraamustoimistoista vähennettiin yhteensä 8 htv:tta.

Sopeuttamissuunnitelman mukaan merkittävä osa henkilöstövähennyksistä tuli saada aikaan toiminnan kehittämis- ja asiakastietojärjestelmähankkeen (Roti) avulla. Rotin todelliset henkilöstövähennykset saadaan aikaan kuitenkin vasta uuden järjestelmän käyttöönoton jälkeen. Näin ollen pysyäkseen määrärahakehelyksessään Rikosseuraamuslaitos on joutunut jättämään virkoja täyttämättä useista eri toiminnoista.

Lisäksi säästöjä saatiin mm. vähentämällä energiankulutusta sekä keskittämällä ja tehostamalla hankintatoimea.

Palkat muodostivat 55,3 % (56,0 % vuonna 2013) käytettävissä olleista toimintamäärärahoista. Henkilöstövähennyksistä huolimatta palkkamenot nousivat lähes 1,2 milj. euroa vuoden 2013 tasosta. Palkkamenojen nousuun vaikutti erityisesti henkilöstösivukulujen nousu. Ilman henkilöstösivukulujen nousua palkkamenot olisivat laskeutuneet vuoden 2013 tasosta. Toimitilavuokrat olivat 20,2 % (20,2 %) toimintamäärärahoista. Toimitilavuokriin kului lähes 1 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2013. Vuokrien nousu johtui vuokrien indeksikorotusten lisäksi siitä, että tietyissä vankiloissa siirryttiin jaetun vuokran vuokrasopimusmalliin vuoden 2013 aikana. Muut menot laskivat 1 milj. euroa edellisen vuoden tasosta ollen 24,0 % (24,9 %) käytettävissä olleista toimintamäärärahoista. Muiden menojen laskuun vaikutti sopeuttamistoimien lisäksi tiettyjen vankiloiden siirtyminen jaetun vuokran malliin. Tulot nousivat 450 000 eurolla edellisestä vuodesta muodostaen 6,1 % (6,1 %) osuuden käytettävissä olleista toimintamäärärahoista.

Rikosseuraamuslaitoksen taloudellisuutta kuvataan tässä luvussa toimintamenoina ja kustannuksina. Kustannukset (netto) sisältävät myös tulot.

Vankia ja yhdyskuntaseuraamusta kohti laskettuun toimintamenojen nousuun vaikutti pääasiassa keskimääräisen vankiluvun ja yhdyskuntaseuraamuksia päivittäin suorittavien määrän lasku sekä yleisen hintatason nousu.

Toimintamenot	Toteuma 2012	Toteuma 2013	TA 2014	Tulos-sopimus 2014	Toteuma 2014	Muutos 2014/2013
Toimintamenot (netto) €/vanki	60 843	61 895	62 920	62 715	63 696	2,9 %
Toimintamenot (netto) €/yhdyskuntaseuraamusta suorittava	4 934	5 327	5 117	5 807	5 629	5,7 %

Rikosseuraamusalan nettokustannukset olivat 226,7 miljoonaa euroa vuonna 2014. Kustannukset laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 0,2 miljoonaa euroa (0,1 %). Henkilöstökustannukset nousivat 1,1 miljoonaa euroa (0,9 %) ollen 129,9 miljoonaa euroa. Muut kustannukset laskivat 0,9 miljoonaa euroa (0,8 %) ollen 113,4 miljoonaa euroa. Tulot nousivat 0,4 miljoonaa euroa (2,2 %).

Kustannukset (netto) 1000 euroa	Toteuma 2012	Toteuma 2013	Toteuma 2014	Muutos 2014/2013
Rikosseuraamusalan kokonaiskustannukset, josta	228 881	226 838	226 683	-0,1 %
Keskushallintoyksikön kustannukset	7 180	6 940	6 980	0,5 %
Terveystoimintoyksikön kustannukset	14 980	15 270	15 300	0,2 %
Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen kustannukset	2 960	2 750	2 630	-4,4 %
Täytäntöönpanoyksikön kustannukset	-	1 860	1 650	-11,4 %
Rikosseuraamusalueiden kustannukset yhteensä, josta	203 780	200 010	200 110	0,1 %
Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen kustannukset	64 740	63 690	63 740	0,1 %
Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen kustannukset	64 750	63 300	63 280	0,0 %
Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueen kustannukset	62 090	61 410	60 590	-1,3 %
Rikosseuraamuslaitoksen yhteiset kustannukset	12 210	11 620	12 500	7,6 %

Yksikkökustannukset (netto)	Toteuma 2012	Toteuma 2013	Toteuma 2014	Muutos 2014/2013
Täytäntöönpanon kustannukset vuodessa €/ vanki	65 480	66 240	67 760	2,3 %
Täytäntöönpanon kustannukset vuodessa €/ yhdyskuntaseuraamus-asiakas	4 660	4 950	5 370	8,5 %
Rikosseuraamusalan perustutkinto-koulutuksen kustannukset €/ aloittaneet opiskelijat*	-	31 130	29 930	-3,9 %
RSKK:n täydennyskoulutuksen kustannukset €/ koulutettavapäivä*	140	110	80	-27,2 %
Psykiatrisen vankisairaalan hoitopäivän hinta €/ hoitopäivä (brutto)	250	280	250	-9,3 %
Vankisairaalan hoitopäivän hinta €/hoitopäivä (brutto)	230	240	220	-6,8 %

* Hallinto jyvitetty toteutuneiden koulutettavapäivien suhteessa.

Valvontarangaistusten täytäntöönpano on huomattavasti kalliimpaa muihin yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanoon verrattuna johtuen mm. kalliista valvontatekniikasta.

Seuraamusten kustannukset (netto)	Työajan- käytön ja- kauma 2014		Kustannusten jakaantuminen 2014	Täytännön- panon hinta 2013	Täytäntöön- panon hinta 2014
	N	%	€	€	€
Vankeja keskimäärin päi- vässä					
Suljetuissa laitoksissa	2 183	80 %	165 435 000	73 050	75 790
Avolaitoksissa	746	17 %	39 795 000	54 610	53 340
Valvotussa koevapaudessa	168	3 %	4 605 000	25 660	27 410
Yhteensä	3 097	100 %	209 835 000	66 260	67 760
Yhdyskuntaseuraamusten päivittäinen keskimäärä					
Ehdollisesti rangaistuja nuoria valvottavia	781	16 %	2 715 000	3 200	3 480
Nuorisorangaistusta suoritta- via	10	0,5 %	77 000	5 800	7 700
Yhdyskuntapalvelua suoritta- via	1 247	37 %	6 477 000	4 820	5 190
Ehdonalaisesti vapautuneita valvottavia	1 054	22 %	3 645 000	3 220	3 460
Valvontarangaistusta suoritta- via*	45	8 %	1 575 000	54 210	35 000
Seuraamukseen liittyvät asian- tuntijalausunnot**	7 319	16 %	2 359 000	270	320
Yhteensä	3 137	100 %	16 847 000	4 950	5 370

Kaikki Rikosseuraamuslaitoksen kustannukset, ml. keskushallintoyksikkö, TPY, RSKK, RTHY, aluekeskukset, 1181 alueiden yhteiset, on vyörytetty seuraamuksille.

*Kustannusten aleneminen johtui lähinnä suoritemäärien tilastoinnin muutoksesta, vuonna 2014 valvontarangaistuksen suorittajamääriin on laskettu myös väliaikaisesti ja tilapäisesti keskeytyneet.

** Seuraamukseen liittyviä asiantuntijalausuntoja oli 7 319 kpl vuonna 2014 eli ko. luku ei ole päivittäinen keskimäärä.

Huom! Toimintakertomuksen taulukoiden "yhteensä"-rivien luvut on pyöristetty alkuperäisistä luvuista.

Rikosseuraamuslaitoksen kokonaiskustannuksista (243,3 milj. euroa brutto, 226,7 milj. euroa netto) 26 % aiheutui toimitilakustannuksista (27 % vuonna 2013) ja 22 % valvonnasta ja vanginkuljetuksesta (22 % vuonna 2013). Toimitilakustannukset laskivat edelliseen vuoteen nähden noin 0,8 miljoonaa euroa, mikä johtui mm. energiankulutuksen vähentymisestä. Valvonnan ja vanginkuljetuksen kustannukset nousivat edellisestä vuodesta noin 0,2 miljoonalla eurolla, mikä johtui mm. henkilöstökustannusten noususta.

Vangeille järjestettävä toiminta (koulutus, ohjelmatoiminta, työtoiminta, yksilötyö ja vapaa-ajan toiminta) maksoi vuonna 2014 yhteensä 17,0 miljoonaa euroa (18,1 miljoonaa euroa vuonna 2013), mikä oli 8 % (8 % vuonna 2013) Rikosseuraamuslaitoksen kokonaiskustannuksista.

Rikosseuraamuslaitoksen toimintojen kustannukset 2012 - 2014

1 000 €	2012				2013				2014			
	Henk. kust.	Kok. kust.	Tulot	Kok. kust. netto	Henk. kust.	Kok. kust.	Tulot	Kok. kust. netto	Henk. kust.	Kok. kust.	Tulot	Kok. kust. netto
Tukitoiminnot (sis. Kehan järjestämä henkilöstön koulutus)	20 584	38 917	-335	38 582	20 539	37 530	-217	37 313	20 942	39 514	-639	38 875
Toimitilat	1 765	60 864	-1 837	59 027	1 551	61 870	-1 722	60 148	1 424	60 898	-1 523	59 375
RSKK:n järjestämä koulutus	1 074	1 274	-164	1 110	909	1 114	-155	959	879	1 067	-157	910
Yhdyskuntaseuraamusten toimeenpano	5 434	6 015	0	6 015	5 437	5 921	0	5 921	5 613	6 080	0	6 080
Asiantuntijalausunnot	1 554	1 614	0	1 614	1 336	1 383	0	1 383	1 364	1 402	0	1 402
Vankeusrangaistusten täytäntöönpano	80 800	117 631	-14 721	102 910	79 245	115 509	-14 042	101 468	80 185	114 842	-14 171	100 671
Rangaistusajan suunnittelu	5 003	5 375	0	5 375	5 019	5 428	0	5 428	5 143	5 182		5 182
Vankiloiden perushuolto	5 537	18 668	-5 399	13 269	5 177	17 328	-5 134	12 194	5 196	17 071	-5 076	11 994
Valvonta ja vangin kuljetus	47 993	51 692	-19	51 673	46 993	50 789	-9	50 780	47 028	50 993	-4	50 989
Vankien koulutus	1 127	2 086	-155	1 932	1 044	1 928	-168	1 760	952	1 745	-158	1 587
Ohjelmatoiminta	2 673	3 663	-4	3 659	2 686	3 556	-10	3 545	2 820	4 077	-9	4 068
Avolaitostyöt ja muu ulkopuolinen työ	528	5 105	0	5 105	430	5 580	0	5 580	557	4 889	0	4 889
Työtoiminta	4 939	12 599	-8 850	3 748	4 604	11 902	-8 581	3 321	4 634	11 384	-8 740	2 644
Yksilötyö ja vapaa-aika	3 558	3 803	-6	3 797	3 531	3 866	-1	3 864	3 538	3 849	-4	3 846
Valvottu koevapaus	2 032	2 152	0	2 152	2 095	2 217	0	2 216	2 471	2 618	0	2 618
Terveystenhoolto	7 410	12 488	-287	12 200	7 666	12 917	-137	12 780	7 846	13 033	-180	12 853
Poissaolot (eivät sisälly yllä oleviin)	19 716	19 719	-97	19 623	19 725	19 742	-95	19 647	19 470	19 473	-103	19 369
Yhteensä	130 927	246 035	-17 154	228 881	128 744	243 069	-16 231	226 838	129 877	243 276	-16 594	226 683

1.3.3. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus* 1 000 €	TP 2012	TP 2013	TP 2014
Tuotot	10 924	10 710	10 842
Erilliskustannukset	10 690	10 315	10 155
Osuus yhteiskustannuksista	9 738	10 642	10 143
Kokonaiskustannukset	20 428	20 956	20 298
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-9 738	-10 642	-10 143
Kustannusvastaavuus, %	53 %	51 %	53 %

*Sisältää työtoiminnan ja laitosmyymälöiden kustannusvastaavuuslaskelmat.

Tuotot kasvoivat 132 000 euroa (1,2 %) edellisestä vuodesta. Erilliskustannukset laskivat 160 000 euroa (1,5 %). Osuus yhteiskustannuksista laski 499 000 euroa (4,7 %). Yhteiskustannusten lasku johtuu työtoiminnan toimitilamenojen laskusta.

Seuraavassa esitetään kustannusvastaavuuslaskelmat työtoiminnasta, laitosmyymälöistä (kanttiinit) ja palvelusuhdeasunnoista.

Valtiokonttori nosti vuodesta 2013 kustannusvastaavuuslaskelman toimintakertomuksessa esittämisen rajaa 100 000 eurosta 1 milj. euroon. Henkilöstön ateriakorvauksista, Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen ja Rikosseuraamuslaitoksen terveydenhuoltoyksikön maksullisen toiminnan tulot jäivät alle miljoonan euron, joten näistä ei enää esitetä kustannusvastaavuuslaskelmia. Henkilöstön ateriakorvauksista saadut tulot kasvoivat 8,1 % edellisestä vuodesta ollen 565 000 euroa (522 000 euroa). Terveydenhuoltoyksikön mielentilatutkimuksista ja vaarallisuusarvioinneista saadut tulot kasvoivat 35,2 % edellisestä vuodesta ollen 180 000 euroa (133 000 euroa). Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen tulot, 150 000 euroa, olivat edellisen vuoden tasolla.

Työtoiminnan kustannusvastaavuus 1 000 €	Toteuma 2012	Toteuma 2013	Toteuma 2014	Muutos 2014/2013
Tuotot				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	5 700	5 821	5 964	2 %
- maksullisen toiminnan muut tuotot	1 031	885	992	12 %
Tuotot yhteensä	6 731	6 706	6 957	4 %
Kustannukset				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 566	2 390	2 564	7 %
- henkilöstökustannukset	1 839	1 771	1 839	4 %
- vuokrat	181	213	189	-11 %
- palvelujen ostot	893	1 136	1 110	-2 %
- muut erilliskustannukset	1 625	1 357	1 233	-9 %
- vankiloiden sisäinen käyttö	-1 127	-1 136	-1 169	3 %
Erilliskustannukset yhteensä	5 977	5 730	5 766	1 %
Käyttöraaja	754	976	1 190	22 %
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	9 281	10 289	9 764	-5 %
- poistot	346	269	283	5 %
- korot	25	12	8	-35 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	9 653	10 569	10 054	-5 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	15 630	16 299	15 821	-3 %
Ylijäämä (+) / alijäämä (-)	-8 899	-9 593	-8 864	-8 %
Kustannusvastaavuus %	43 %	41 %	44 %	3 %

Työtoiminnan tuotteiden maksullisuudesta on säädetty Rikosseuraamuslaitoksesta annetun lain (953/2009) 10 §:ssä.

Työtoiminnan tulot kasvoivat 251 000 euroa, 4 %, edellisestä vuodesta. Tulojen kasvu on pitkälti maa- ja metsätalouden tulojen kasvun sekä metalliteollisuuden tulojen kasvun ansiota. Erilliskustannukset nousivat 37 000 euroa, 1 %, edellisestä vuodesta. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankintakulut sekä henkilöstökustannukset kasvoivat edellisestä vuodesta 243 000 euroa ja vuokra, palvelujen ostot ja muut erilliskustannukset

laskivat 173 000 euroa. Sisäinen käyttö kasvoi edellistä vuodesta 33 000 euroa. Työtoiminnan tiloista luopuminen sekä niiden muuhun käyttöön ottaminen laski yhteiskustannuksia 515 000 euroa, 5 %, edellisestä vuodesta. Kustannusvastaavuus parani 3 %.

Maksulliseen työtoimintaan kirjautui 107,8 henkilötyövuotta, mikä on 2,6 htv:tta vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vankien työtunteja kirjautui 706 534 tuntia, mikä on 59 011 tuntia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Työtä maksullisessa työtoiminnassa teki 8 vankia vähemmän kuin vuonna 2013 eli keskimäärin 437 päivässä.

Laitosmyymälöiden kustannusvastaavuus 1 000 €	Toteuma 2012	Toteuma 2013	Toteuma 2014	Muutos 2014/2013
Tuotot				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	4 178	4 000	3 885	-3 %
- maksullisen toiminnan muut tuotot	15	4		-100 %
Tuotot yhteensä	4 193	4 004	3 885	-3 %
Kustannukset				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	4 036	3 883	3 665	-6 %
- henkilöstökustannukset	626	634	688	9 %
- vuokrat	0	0	0	0 %
- palvelujen ostot	23	13	12	-9 %
- muut erilliskustannukset	28	55	23	-58 %
Erilliskustannukset yhteensä	4 712	4 585	4 388	-4 %
Käyttöjäämä	-520	-581	-503	-13 %
- tukitoimintojen kustannukset	86	73	89	22 %
- poistot	0	0	0	0 %
- korot	0	0	0	0 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	86	73	89	22 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	4 798	4 658	4 477	-4 %
Ylijäämä (+) / alijäämä (-)	-605	-653	-591	-9 %
Kustannusvastaavuus %	87 %	86 %	87 %	1 %

Laitosmyymälöiden tuotteiden maksullisuudesta on säädetty Rikosseuraamuslaitoksesta annetun lain (953/2009) 10 §:ssä. Rikosseuraamuslaitoksen ohjeen 4/004/2011 mukaan laitosmyymälässä tuotteet myydään vangille hankintahinnalla, johon sisältyvät ostohinta, rahtikulut ja muut vastaavat hankintakulut. Kustannusvastaavuuslaskelmassa maksullisen toiminnan erilliskustannukset ilman henkilöstökustannuksia ovat 3,700 milj. euroa, mikä alittaa maksullisen toiminnan tuotot 185 000 eurolla.

Tulot laskivat 3 % ja erilliskustannukset 4 % vuodesta 2013. Tulojen 119 000 euron ja erilliskustannusten 197 000 euron laskua selittää mm. suljettujen laitosten keskimääräisen vankimäärän lasku.

Laitosmyymälöiden käyttöjäämä parani 78 000 euroa, mikä johtui erilliskustannusten laskusta. Varaston arvo laski edellisestä vuodesta 50 000 eurolla ollen 208 000 euroa.

Palvelussuhdeasuntojen kustannusvastaavuus 1 000 €	Toteuma 2012	Toteuma 2013	Toteuma 2014	Muutos 2014/2013
Tuotot				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	0	0	0	0 %
- maksullisen toiminnan muut tuotot	1 306	1 075	983	-9 %
Tuotot yhteensä	1 306	1 075	983	-9 %
Kustannukset				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	582	638	363	-43 %
- henkilöstökustannukset	102	59	35	-41 %
- vuokrat	1 876	1 434	1 122	-22 %
- palvelujen ostot	62	115	56	-51 %
- muut erilliskustannukset	74	72	54	-25 %
Erilliskustannukset yhteensä	2 695	2 318	1 630	-30 %
Käyttöjäämä	-1 389	-1 243	-647	-48 %
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	130	106	98	-8 %
- poistot	0	0	0	0 %
- korot	0	0	0	0 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	130	106	98	-8 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 825	2 424	1 728	-29 %
Ylijäämä (+) / alijäämä (-)	-1 519	-1 349	-745	-45 %
Käytetty eduskunnan päättämää vuokrien alentamistukea	1 531	1 363	760	-44
Ylijäämä (+) / alijäämä (-) hintatuen jälkeen	12	14	15	10
Käytettävissä eduskunnan päättämää vuokrien alentamistukea	2 000	2 000	2 000	0 %

Palvelussuhdeasuntojen tulot laskivat 9 % edelliseen vuoteen nähden. Vuokratuloja laski vuokra-asunnoista luopuminen. Erilliskustannukset laskivat 30 %, mihin vaikutti erityisesti asuntojen luopumisella aikaansaatu vuokramenojen lasku 312 000 eurolla. Kunnossapitokuluista muodostuvat palveluiden ostot laskivat noin 59 000 eurolla ja lämmitys-, sähkö- ja vesimaksut 308 000 eurolla. Käyttöjäämä parani 597 000 euroa ja alijäämä 605 000 euroa.

1.3.4. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Kustannusvastaavuuslaskelmaa edellyttävää yhteisrahoitteista toimintaa ei varainhoitovuonna ollut.

1.4. Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Vuodesta 2005 alkanut vankiluvun lasku jatkui vuonna 2014, mikä on osaltaan helpottanut Rikosseuraamuslaitoksen talouden sopeuttamista sekä sisällöllisen kehittämistyön jatkamista. Samanaikaisesti myös yhdyskuntaseuraamuksia suorittavien määrä on laskenut tasaisesti. Osan yleisestä kehityksestä selittää väestön ikärakenteen muutos. Viime vuosina myös poliisin tietoon tullut rikollisuus on useiden rikosseuraamusten kannalta merkittävien rikoslajien osalta vähentynyt. Merkittävin yksittäinen selittäjä yhdyskuntapalvelun vähenemiselle on rattijuopumusten määrän lasku. Vankiluvun laskusuuntaukseen ovat vaikuttaneet aiemmat lainsäädännölliset toimet (mm. muutokset sakon muunnossa, vankeuslain muutokset ja valvontarangaistuksen käyttöönotto).

Vuonna 2014 vapaudesta vankilaan tulleita oli 5 749, mikä oli 60 vankia vähemmän kuin edellisellä vuonna. Päivittäinen keskivankiluku oli 3 097, missä laskua edelliseen vuoteen nähden oli 78. Vankeusvankien päivittäinen keskimäärä laski 124 vangilla. Tutkintavankien päivittäinen keskimäärä nousi 41 vangilla. Sakkovankien päivittäinen keskimäärä on asettunut noin 50 vangin tasolle. Vuonna 2014 sakon muuntorangaistusta suoritti yhteensä 1 766 (1 697) vankia, joista 1 216 suoritti pelkkää sakkorangaistusta ja 550 vankia oli myös tutkinta- tai vankeusvankina. Valvotussa koevapaudessa oli päivittäin keskimäärin 168 vankia.

Vuoden 2013 viimeisellä neljänneksellä tapahtui muutamassa kuukaudessa päivittäisen vankiluvun nopea aleneminen 120–130 vangilla verrattuna edelliseen vuoteen. Tämän kaltainen, nimenomaan vankeusvankeja koskeva muutos ilman, että taustalla olisi lain muutosta, on hyvin poikkeuksellinen. Vuonna 2014 vankeusvankien keskimäärä pysyi tällä alentuneella tasolla. Vankeusvankien määrän aleneminen sinänsä sopii yhteen väestön ikääntymisen ja ilmi tulleen rikollisuuden sekä tuomittujen rangaistusten määrissä tapahtuneen laskun vaikutusten kanssa.

Elinkautisvankien määrän 1990-luvulta alkanut kasvu on taittumassa. Silloisen Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (TEO) 1990-luvulla tekemien mielentilatutkimuksia koskevien linjausten vaikutus vankilukuun on ilmeisesti täysimääräinen. Jatkossa elinkautisvankien määrän vaihtelu heijastelee enemmän rikollisuuden ja tuomioistuinkäytäntöjen muutoksia. Vuoden 2014 lopussa elinkautisvankeja oli 203 (208).

Ulkomaalaisvankien suhteellinen osuus ja määrä nousivat edellisestä vuodesta, heitä oli 15,6 (14,6) % kaikista vangeista. Ulkomaalaisten vankien päivittäinen keskimäärä oli 484 (464 vuonna 2013). Naisia vangeista oli päivittäin keskimäärin noin 8 (8) %. Tutkintavangeista vajaa kolmannes oli ulkomaalaisia. Ainoastaan sakon muuntorangaistusta

suorittavien keskimääräinen laitos aika oli 16 (15) päivää. Muiden vapautuneiden vankeusvankien keskimääräinen laitos aika oli 10,2 (9,6) kuukautta ja tutkintavankeuden keskipituus oli 3,8 (3,5) kuukautta. Vapautuneiden vankeusvankien laitosajan kasvu selittyy pääosin aiempaa suuremmalla vapautuneiden elinkautisvankien määrällä.

Täytäntöönpanoon tulleiden yhdyskuntaseuraamusten määrä laski 134 henkilöllä vuoden 2013 tasosta. Myös päivittäinen asiakasmäärä laski 187 henkilöllä. Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavien päivittäinen keskimäärä oli 3 137. Naisten osuus oli vuoden lopussa 11 (11) %.

Yhdyskuntapalvelutuomioiden määrään vaikuttaa yhdyskuntapalveluksi muuntokelpoisten vankeusrangaistusten (enintään 8 kk) väheneminen, joiden määrä vuonna 2004 oli 10 372 kpl ja vuonna 2013 enää 5 654 (vuonna 2012 määrä oli 6 145) kpl. Selvimmin tähän on vaikuttanut törkeiden rattijuopumusten määrän väheneminen, koska yhdyskuntapalvelutuomioista yli puolessa päärikos on rattijuopumus. Viidessä vuodessa poliisin tietoon tulleiden törkeiden rattijuopumusten määrä on alentunut neljänneksellä. Vuonna 2014 poliisin tietoon tuli törkeitä rattijuopumuksia 8325, kun niitä vuonna 2013 oli 9 029 ja vuonna 2012 määrä oli 10 351. Yhdyskuntapalvelun käyttöaste, muuntokelpoista rangaistuksista yhdyskuntapalveluun tuomittujen osuus, laski vuodesta 2012 vuoteen 2013 parilla prosentilla. Vuonna 2013 käyttöaste oli 37 % (39 % vuonna 2012)¹.

Täytäntöön pantavaksi tuli vuonna 2014 yhteensä 272 (227) valvontarangaistusta. Valvontarangaistuksen aloittaneita oli 229 (196) ja suorittaneita 201 (162). Alkaneista valvontarangaistuksista vankeudeksi muunnettiin 42 (23). Suoritettu aika oli keskimäärin 58 (64) päivää. Valvontarangaistuksien keskimääräisessä kestossa näyttää olevan suurehkoa vuosittaista vaihtelua (vuonna 2012 keskimääräinen kesto oli 44 päivää). Valvontarangaistuksen aloittaneista valtaosa on tuomittu liikennejuopumuksesta. Suurin osa oli aikaisemmin suorittanut yhdyskuntapalvelua ja/tai vankeutta.

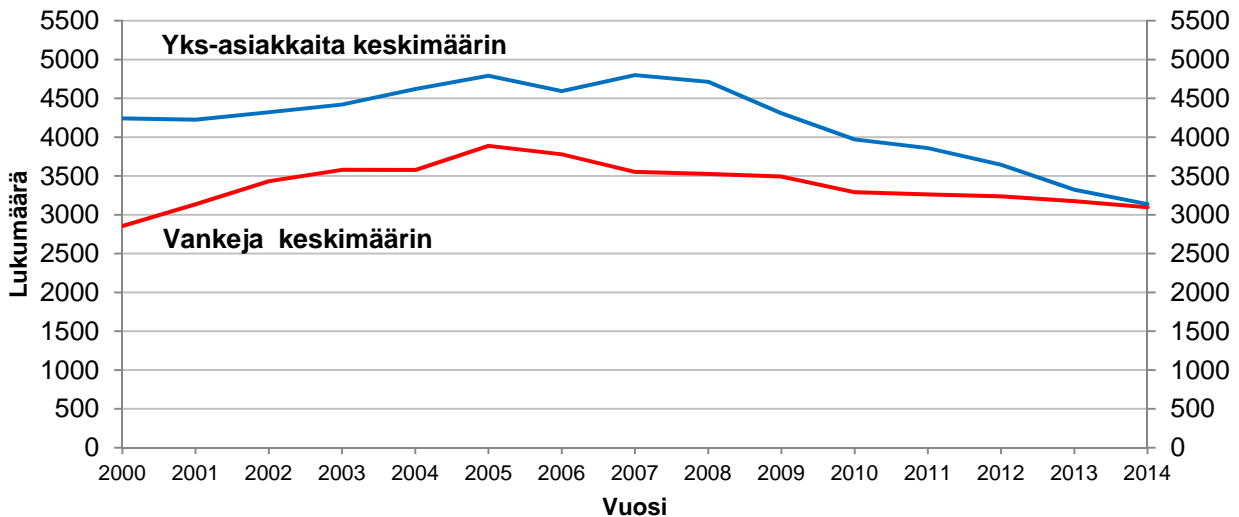
¹ Tilastokeskus

Suoritteiden määrät	TP 2012	TP 2013	TA 2014	Tulos-sopimus 2014	TP 2014	Muutos 2014/2013
Täytäntöön pantavaksi tulleet yhdyskuntaseuraamukset	4 590	4 270	4 600	4 400	4 136	-3,1 %
Vapaudesta vankilaan tulleet	6 066	5 809	6 050	6 000	5 749	-1,0 %
Yhdyskuntaseuraamuksia suoritettavia keskimäärin	3 645	3 324	3 600	3 350	3 137	-5,6 %
Vankeja keskimäärin	3 236	3 175	3 205	3 220	3 097	-2,5 %
Vankeusvankeja	2 561	2 549	-	2 595	2 425	-4,8 %
Sakkovankeja	49	48	-	45	52	9,4 %
Tutkintavankeja	626	578	-	580	619	7,1 %
Seuraamuksiin liittyvät pyydetty asiantuntijalausunnot	10 199	7 940	9 000	8 000	7 319	-7,8 %
Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen kursseille osallistuneet*	1 610	3 021	-	-	3 228	6,9 %
Terveystieteiden tutkimuskeskityksen omien poliklinikoiden potilaskäynnit	153 675	136 629	-	150 000	170 051	24,5 %
Hoitovuorokaudet Psykiatrisessa vankisairaalamme ja vankisairaalamme	25 468	23 640	-	23 500	24 556	3,9 %

*Sis. perustutkinnolle, täydennyskoulutuskursseille ja RSKK:n vastuulla oleville amk-opintojaksoille osallistuneet. Toteumat eivät ole vertailukelpoisia, sillä KEHA:n täydennyskoulutuskursseille osallistuneet on huomioitu syksystä 2013 lukien.

Yhteensä syyttäjiltä ja tuomioistuimilta saapui 7 319 (7 940) seuraamuksiin liittyvää asiantuntijalausuntopyyntöä. Asiantuntijalausuntojen määrä on laskenut vuoden 2011 tasosta yli neljänneksellä. Asiantuntijalausuntojen kuormittavuus oli keskimäärin 244 (260 vuonna 2013) asiantuntijalausuntoa vuodessa / htv, mikä on hiukan alle optimaalisen pidetyn tason. Asiantuntijalausunnot voivat olla seuraamusselvityksiä, soveltuvuusselvityksiä, valvontarangaistus selvityksiä, nuorisorangaistuksen toimeenpanosuunnitelmia tai näiden yhdistelmiä, mikäli syyttäjä tai tuomioistuin on pyytänyt useampaa selvitystä.

Kuva 1. Vankeja ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaita keskimäärin vuosina 2000–2014.

1.4.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Talouden sopeuttamissuunnitelman mukaiset henkilöstö- ja resurssivähennykset ovat vaikuttaneet arjen toiminnan järjestämiseen. Henkilöstövähennyksistä johtuen mm. uusintarikollisuuden vähentämiseen ja rangaistusten vaikuttavuuteen liittyviä ohjelmia ja rangaistusajansuunnitelman mukaista toimintaa ei aina kyetä järjestämään vangin tarpeiden mukaisesti. Vankeusvangeista toimintaan osallistumattomien määrä oli edellisen vuoden tasolla (31 %). Lisäksi vankien vapaa-ajan toimintaa on jouduttu karsimaan. Riskinä on, että lähityötä tekevään henkilöstöön kohdistuvat henkilöstövähennykset vaarantavat myös työturvallisuutta, mm. vankikuljetuksia joudutaan usein tekemään yhden vartijan voimin tai vastaavasti vanginkuljetustehtävien sujumista joudutaan varmistamaan ottamalla osastoilta vartijoita, jolloin osastot toimivat vajaamiehityksellä.

Rikosseuraamuslaitoksen strategian painopisteenä oleva ”kohti avoimempaa täytäntöönpanoa” -tavoite on edennyt viime vuosien aikana. Valvotussa koevapaudessa keskimäärin päivässä olleiden määrä kasvoi 18 edellisvuodesta, vaikkakaan tulostavoitetta (190 vankia) ei saavutettu. Avolaitoksissa olevien määrä nousi prosenttiyksiköllä. Avolaitossijoitusten määrän lisääminen edellyttäisi, että useampi vanki voisi sijoittua suoraan siviilistä avolaitokseen. Avolaitosten edellytyksiä ottaa vastaan vankeja suoraan siviilistä on kehitetty rakentamalla päihdekatkaisun edellyttämiä erilläänpitiloja.

Valvontarangaistus otettiin käyttöön 1.11.2011 lukien ja ensimmäiset valvontarangaistukset tulivat täytäntöönpanoon vuoden 2012 alussa. Vuonna 2014 valvontarangaistusta suoritti päivittäin keskimäärin 45 tuomittua (edellisenä vuonna 29). Valvontarangaistus-

tusasiakkaiden tilastointi on muuttunut vuoden 2015 alusta siten, että myös väliaikaisesti ja tilapäisesti keskeytyneet lasketaan tilastoon. Vuoden 2014 päivittäisessä keskimäärässä heitä on yhteensä 11.

Avolaitoksissa keskimäärin päivittäin olleiden vankeusvankien osuus pysyi edellisen vuoden tasolla 36 %). Avolaitossijoitusten onnistuminen parani hieman 88 (85) %. Avolaitoksista luvatta poistumiset vähenivät edelleen ja vuodesta 2011 niiden määrä on puolittunut. Avolaitosten käyttöaste laski edellisestä vuodesta 78 prosenttiin (85 % vuonna 2013). Avolaitospaikkojen jakaantumisessa ja niiden käyttöasteessa on alueellista vaihtelua. Etelä-Suomen rikosseuraamusalueelta sijoitetaan vankeja myös erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueen avolaitoksiin. Sähköistä ns. pantavalvontaa käytettiin kahdessa vapauttamisyksikössä ja kahdessa avolaitoksessa, joissa se on vähentänyt luvatta poistumisia.

Vuoden viimeisenä päivänä rangaistusajan suunnitelma oli 77 (79) %:lla valvonta-asiakkaista (yhdyskuntaseuraamuksista muut kuin valvonnat sisältävät lähtökohtaisesti rangaistusajan suunnitelman), mikä jäi hiukan edellisen vuoden toteutumasta ja vuoden 2014 tavoitteesta. Yhdyskuntapalveluasiakkaille voidaan järjestää tukitoimia palvelusta suoriutumiseen, mistä sovitaan tarkemmin erityisessä työskentelysuunnitelmassa. Työskentelysuunnitelma oli laadittuna 29 (28) %:lle vuoden aikana palvelutunteja suorittaneista asiakkaista. Tunneissa mitattuna ja asiakasmäärän osalta suoriutumisen parantamiseksi järjestetty tuki vähentyi vuodesta 2013. Suoriutumisen tukitunteja oli 919 (932) ja ne koskivat 462 (492) asiakasta. Päihdeongelmien vähentämiseksi tarkoitettujen ohjelmatuntien määrä kasvoi tuntimääräisesti (1 139 / 1 015) mutta ei asiakasmäärän (244 / 248) osalta. Tulossopimukseen sisältyvien toimintaohjelmien suoritusmäärä laski yhdyskuntapalvelussa ollen 1 992 (2 411) tuntia 361 (413) :lla eri asiakkaalla. Kaikista vuoden aikana päättyneistä yhdyskuntaseuraamuksista 9,8 (9,5) %:iin oli sisällynyt osallistuminen toimintaohjelmaan.

Rangaistusajan suunnitelma oli tehty lähes yhtä suurelle osalle, 77 (76) %:lle vuoden aikana vapautuneista vankeusvangeista, kuin edellisenä vuonna. Suunnitelmallista työtä tehdään erityisesti muiden vankeusvankien kuin sakkovankien kohdalla. Heistä rangaistusajan suunnitelma tehtiin 98 (94) %:lle. Perusteellinen riski- ja tarvearviointi (Rita) kohdistui lähinnä hyvin pitkäaikaisiin vankeihin, nuoriin ja seksuaalirikoksista tuomittuihin. Tuomittujen tapaamista ennen vankilaan menoa on tehty kokeiluluonteisesti kaikilla rikosseuraamusalueilla.

Vapauttamissuunnitelmia on tehty edellistä vuotta vähemmän eikä niitä koskevaa tavoitetta saavutettu. Kaikista vapautuneista vankeusvangeista vapauttamissuunnitelma tehtiin 70 (74) %:lle tavoitteen ollessa 80 %. Sakkovangeista vapauttamissuunnitelma tehtiin 34 (37) %:lle ja muista vankeusvangeista 82 (86) %:lle. Lyhytaikaisten vankien osalta suunnitelmien teko on lähes edellisen vuoden tasolla ja edelleen keskimääräistä vähäisempää. Alle kuukauden vankilassa olleille sakkovangeille vapauttamissuunnitelma tehtiin harvoin, vain 31 (32) %:lle, muista yhtä lyhyen aikaa vankilassa olleista vankeusvangeista vapauttamissuunnitelma tehtiin 66 (69) %:lle. Verkostotyön osuus on edelleen noussut ja tavoite 22 % lähes saavutettiin, vuonna 2014 verkostotyönä tehtiin 21 (18) % vapauttamissuunnitelmista (verkostotyössä tehtyjen osuus oli 9 % vuonna 2011). Avolaitoksissa vapauttamissuunnitelmia tehtiin suuremmalle osalle, 84 (89 vuonna 2013)

%:lle vapautuneista ja vapauttamissuunnitelmat tehtiin myös useammin verkostotyönä [30 (22) %] kuin suljetuissa vankiloissa.

Vankeusvankien toimintaan osallistumista kuvaava tavoite (62 %) ylittyi hieman toteutuman ollessa 64 (63) %.

Rikosseuraamuslaitoksen toimitilavisio vuosille 2015–2019 päivitettiin syksyllä 2014. Päivitetyn toimitilavision avulla Rikosseuraamuslaitos pystyy toteuttamaan kehyspäätöksen mukaiset säästövelvoitteensa vuosille 2015–2018. Tulevan kehyskauden aikana Rikosseuraamuslaitoksen määrärahakehyykset pienenevät edelleen. Samanaikaisesti Rikosseuraamuslaitoksen menot, erityisesti vuokrat, lisääntyvät huomattavasti indeksikorotusten ja välttämättömien investointihankkeiden vuoksi. Rikosseuraamuslaitoksen resurssien nykyinen taso, toimitilakustannusten nousupaineet ja henkilöstömäärän väheneminen vaikeuttavat nykyisen laajuisen toimitilaverkoston ylläpitoa. Vähenevä henkilöstömäärä ei enää jatkossa riitä olemassa olevan vankilaverkoston laitosturvallisuuden ja kuntouttavan toiminnan nykytason turvaamiseen. Toimitilaverkoston kehittäminen toimitilavision mukaisesti tukisi paremmin Rikosseuraamuslaitoksen toimintaa ja hillitsisi toimitilakustannuksien nousua.

Toimitilavisio sisältää sekä laitosten lakkauttamisia että niiden toiminnan kehittämistä. Toimitilavision ehdotukset mahdollistavat noin 10 miljoonan euron nettosäästöt. Toimitilavision avulla saatavilla säästöillä lisäksi rahoitetaan suunnitelmaan sisältyviä investointeja. Toimenpiteet johtavat enimmillään noin 180 henkilötyövuoden vähennykseen. Rikosseuraamuslaitoksen tekemään suunnitelmaan sisältyvien ehdotusten toteuttamisesta tehdään erilliset päätökset. Oikeusministeriön toimivaltaan kuuluvista muutoksista päätökset tehdään kevään 2015 eduskuntavaalien jälkeen.

Toiminnan kehittämis- ja asiakastietojärjestelmähanketta (Roti) jatkettiin vuonna 2014 toteuttamalla hankinnan I-vaiheen kilpailutus. Toimittaja valitaan kilpailutuksen perusteella kevään 2015 aikana. Vuoden 2014 aikana, neuvottelumenettelyn rinnalla, luotiin hankehallinnan malli, kartoitettiin hanketoimiston osaamistarpeita sekä hiottiin hanketoimiston ja IT-hankkeen yhteistyötä. Syksyllä 2014 muodostettiin sisällön ja muutoksenhaallinnan ryhmä (SIMU) varmistamaan hankkeen aikana tapahtuva riittävän nopea päätöksenteko ja varmistamaan, että hankkeessa on vahva käyttäjänäkökulma.

Roti-hankkeen johtoryhmä päätti helmikuussa 2014 Oikeusrekisterikeskuksen esityksen mukaisesti muuttaa hankesuunnitelmaa hankinta-aikataulun osalta. Vuonna 2014 hankinta eteni uudistetun aikataulun mukaisesti. Hankkeen lykkääntymisestä aiheutuvat muutokset määrärahatarpeen jakautumiseen on huomioitu Rikosseuraamuslaitoksen kehysesityksessä.

Rikosseuraamuslaitos osallistui vankien terveydenhuollon järjestämis- ja rahoittamisvastuun siirtämistä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle koskevaan valmistelutyöhön. Rikosseuraamuslaitoksen terveydenhuoltoyksikkö on esitetty siirrettäväksi STM:n hallinnonalalle 1.1.2016 lukien.

Vankiloiden valvontatasoluokittelun käyttöönottoa valmisteltiin useamman osaprojektin avulla. Projekti koostuu viidestä osaprojektista, jotka ovat: 1) Vankilakonseptihanke, 2) Henkilöstömitoitushanke, 3) Vankien sijoittelulinjausten valmistelu, 4) Vankilatilojen luo-

kan määrittely ja 5) Rakennussuunnitteluohjeen päivitys ja turvatekniikkatasojen yksityiskohtaisempi määrittely eri luokissa.

Vankilakonseptihanke, joka käynnistyi huhtikuussa 2014, tarjoaa tarkasteluun hyvän toiminnallisen näkökulman. Hankkeessa luodaan yhtenäiset toimintälähtöiset ohjeet sille, miten eritasoisia vankiloita suunnitellaan ja käytetään. Tavoitteena on saada valmiit mallit jokaiselle valvonnan intensiivisyystasolle siten, että ne pohjautuvat arjen toimintakonsepteihin. Ratkaisut toteuttavat Rikosseuraamuslaitoksen strategiaa ja tavoitteita. Ratkaisut tarkastelevat mm. tilojen muunneltavuutta, toimintaa, ICT:tä ja ilmettä. Hanke on toteutettu Rikosseuraamuslaitoksen, Senaatti-kiinteistöjen ja ulkopuolisen konsultin yhteistyönä. Hanke päättyy keväällä 2015. Konseptihankkeen tuloksia hyödynnetään toiminnan kehittämisessä ja konseptia pilotoidaan Hämeenlinnan vankilan lisärakennushankkeessa sekä mahdollisuuksien mukaan osittain jo Helsingin vankilan perusparannushankkeessa.

Eri vankilatyypin henkilöstömitoitusta tarkasteltiin vuonna 2014 Rikosseuraamuslaitoksen sisäisenä tiimityönä. Vankien sijoittelulinjausten valmistelua varten annettiin toimeksianto ja linjaukset valmistuvat alkuvuodesta 2015. Rikosseuraamuslaitoksen asiantuntijoiden työpajatyöskentelynä laaditaan ehdotukset, miten vankien sijoittelu neljään luokkaan tehdään ottaen huomioon vankien tarpeisiin, vahvuuksiin, uusimisriskiin ja laitosturvallisuuteen liittyvät tekijät sekä sijoittelussa käytettävät menetelmät. Loppuvuodesta 2014 aikataulutettiin suunnitelma siitä, miten varsinainen vankilatilojen määrittely neljään luokkaan tehdään vuoden 2015 aikana. Luokitteluhankkeen jatkotoimet, muun muassa yksityiskohtaisempi turvatekniikkatasojen määrittely eri luokissa, toteutetaan myöhemmin ja ne pohjautuvat edellä mainittujen osahankkeiden tuloksiin.

Vankeja ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaita koskeva yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma valmisteltiin vuoden 2014 aikana. Lisäksi Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuuslinjausten valmistelu käynnistyi vuoden aikana. Vuonna 2012 käynnistynyttä yhdyskuntaseuraamustyön kehittämishanketta jatkettiin. Hankkeessa on sekä valtakunnallinen ohjausryhmä että alueellisia ryhmiä. Hankkeessa on työstetty yhdyskuntaseuraamustyön vaikuttavuutta ja tehokkuutta kehittämällä asiakkuusprossien kokonaishalintaa, työn suunnitelmallisuutta ja vuorovaikutustyötä.

Turvallisuuden osalta tilanne säilyi hyvänä. Laitosten säilytysvarmuudessa saavutettiin tulostavoite. Karkaamiset suljetuista 13(9) laitoksista lisääntyivät ja luvatta poistumiset avolaitoksista vähenivät, poistumisluvilta palaamatta jäämisten osalta ei ollut oleellisia muutoksia aiempaan. Edellä mainitut muutokset selittyivät tavanomaisella vuotuisella vaihtelulla. Avolaitossijoitusten onnistumisessa ei ollut merkittäviä muutoksia, avolaitossijoituksista onnistui 88 (85) %. Valvotun koevapauden suoritti loppuun 84 (87) % aloitaneista ja yhdyskuntapalvelun aloittaneista palvelun suoritti loppuun 84 (85) %. Koevapauksissa tavoite oli 80 % ja yhdyskuntapalvelussa 85 %. Vankien välinen väkivalta lisääntyi hieman.

Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu -mittarit	Toteuma 2012	Toteuma 2013	TA 2014	Tulos-sopimus 2014	Toteuma 2014	Muutos 2014/2013
Lähityön osuus työajankäytöstä %	83	83	-	-	84	1,2 %
Rangaistusajan suunnitelmat tehty, % vankeusvangeista*	79	76	-	80	77	1,3 %
Rangaistusajan suunnitelmat tehty, % vankeusvangeista ilman sakkovankeja	92	94	-	-	98	4,3 %
Rangaistusajan suunnitelmat tehty, % yhdyskuntaseuraamuksista, valvonta-asiakkaat**	83	79	-	78	77	-2,5 %
Vankien terveystarkastus tehty viimeistään 14 päivän kuluessa saapumisesta, % vangeista	67	70	-	80	78	11,4 %
Vankeusvankien toimintaan osallistuminen, % päivittäin toimintoihin käytettävissä olevasta ajasta*	63	63	62	62	64	1,6 %
Vankeusvangeista toimintaan osallistumattomia keskimäärin %*	28	31	-	30	31	0 %
Toiminta- ja päihdeohjelmien osuus vankien käytettävissä olevasta ajasta, %	5,6	4,6	-	5,6	5,4	17,4 %
Toimintaohjelmiin osallistuneet vuoden aikana päättyneistä yhdyskuntaseuraamuksista, %	9,5	9,5	-	11	10	5,3 %
Vankeusvangeista avolaitoksissa keskimäärin päivässä, %*	36	35	37	37	36	2,9 %
Avolaitoksista vapautuneet vuoden aikana vapautuneista vankeusvangeista, % (ei sisällä sakkovankeja)	39	39	-	-	42	7,7 %
Avolaitossijoitusten onnistuminen, %	83	85	-	-	88	3,5 %
Vankeja valvotussa koevapaudessa keskimäärin päivässä	150	151	190	180	168	11,3 %
Valvotun koevapauden loppuun suorittaneet, % päättyneistä	82	87	80	80	84	-3,4 %
Yhdyskuntapalvelun loppuun suorittaneet, % päättyneistä	83	85	83	85	84	-1,2 %
Laitosten säilytysvarmuus, %	99,2	99,2	99,2	99,2	99,4	0,2 %
Poistumisluvalta palaamatta jääneet / toteutuneet poistumisluvat, %	2,0	2,1	-	-	2,0	-4,8 %
Väkivaltarikkomuksista määrätyt seuraamukset / 100 000 vankipäivää kohti	9,7	11,1	-	-	15,2	36,9 %

* Sisältää sakkovangit.

**Yhdyskuntaseuraamuksista muut kuin valvonnat sisältävät lähtökohtaisesti toimeenpanosuunnitelman.

1.5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

1.5.1. Henkilöstömäärä ja -rakenne

Rikosseuraamuslaitokselle asetettu henkilötyövuositavoite vuodelle 2014 oli 2762 ja toteuma oli 2733 henkilötyövuotta.

Henkilöstö, lukumäärä ja prosenttiosuus 31.12.	2012		2013		2014	
	lkm	%-osuus	lkm	%-osuus	lkm	%-osuus
Mies	1 696	57	1 679	57	1 635	57
Nainen	1 271	43	1 259	43	1 249	43
Vakinainen	2 618	88	2 596	88	2 562	89
Määräaikainen	349	12	342	12	322	11
Kokoaikainen	2 889	97	2 848	97	2 815	98
Osa-aikainen	78	3	90	3	69	2
Kokonais määrä	2 967		2 938		2 884	

Keskushallinnossa henkilöstö väheni eläköitymisten vuoksi 5 htv:tä. Rikosseuraamusalueilla suurin muutos oli Länsi-Suomen rikosseuraamusalueella. Vähennys oli 24 htv:tä.

Henkilötyövuodet	2012	2013	2014
Keskushallinto	83	83	78
Etelä-Suomen rikosseuraamusalue	806	798	795
Länsi-Suomen rikosseuraamusalue	873	825	801
Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalue	850	816	811
Terveystoimintayksikkö	185	187	185
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus	36	26	25
Täytäntöönpanoyksikkö	-	33	34
Yhteensä	2 832	2 768	2 733

Työajan kohdentumista seurataan sekä työajanseurantatietojen (Tarmo) mukaan että henkilöstöryhmäkohtaisilla henkilötyövuosimäärillä. Tarmon mukaan vuonna 2014 suurimmat htv-vähennykset kohdistuivat seuraaville toiminnoille: valvonta (-21,9 htv, -1,3 %), rangaistusten täytäntöönpano, tuomitun oikeusturva ja laillisuusvalvonta (-3,7 htv, -4,8 %), toimitilat (-3,5 htv, -10,4 %), ruokahuolto ammattityövoimalla (-2,9 htv, -9,2 %) ja vankien koulutus (-2,7 htv, -11,7 %). Lisäksi poissaolot ovat vähentyneet 16,4 htv (-3,6 %). Työajanseurantatietojen mukaan vuonna 2014 työaikaa kohdennettiin edellistä vuotta enemmän seuraaville toiminnoille: valvottu koevapaus (7,2 htv, 16,8 %), rangaistusajan suunnittelu- ja seuranta (3,0 htv, 4,3 %) ja siviilityö, oma työ ja avolaitostyöt (2,7 htv, 25,5 %).

Henkilöstöryhmäkohtaisen htv-kehityksen mukaan kuntoutukseen kohdennettu henkilöstöresurssi on noussut 2,3 % ja arviointiin kohdennettu henkilöstöresurssi on noussut 0,6 %. Muiden henkilöstöryhmien resurssit ovat vähentyneet. Suurin vähennys on ollut ryhmässä täytäntöönpano (-8,1 %), työtoiminta (-4,2 %) ja yhdyskuntaseuraamustyö (-4,2 %).

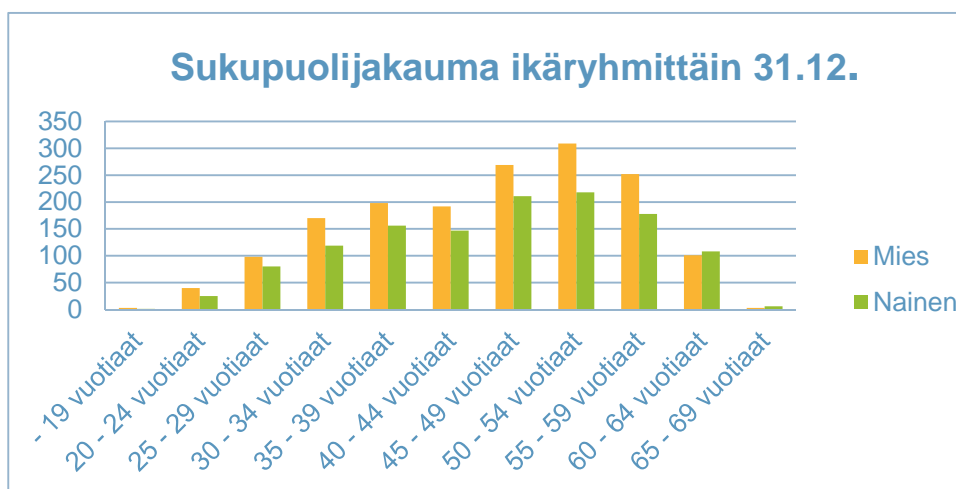
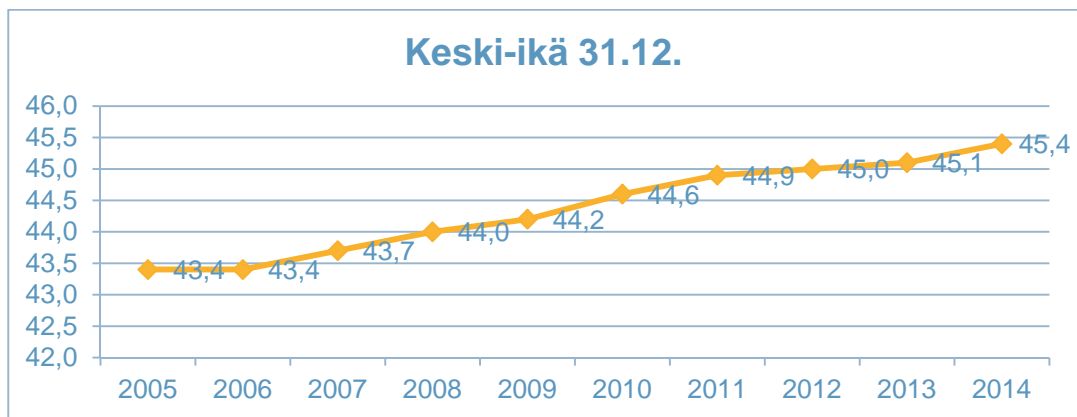
Henkilötyövuodet tehtäväluokittain*	htv 2013	htv 2014	muutos%
Johto	89	87	-2,2 %
Hallinto	257	249	-2,9 %
Kuntoutus	208	213	2,3 %
Terveydenhuolto	171	170	-0,8 %
Talous- ja kiinteistöhuolto	188	186	-1,3 %
Työtoiminta	184	176	-4,2 %
Arviointi	62	62	0,6 %
Valvonta ja ohjaus	1 369	1 362	-0,5 %
Täytäntöönpano	48	44	-8,1 %
Yhdyskuntaseuraamustyö	194	186	-4,2 %
Yhteensä	2 769	2 735	-1,2 %

*Luvut ovat Prima-lukuja ja poikkeavat vähän eHRMi-luvuista. Uusi henkilöstöryhmittely otettiin käyttöön vuonna 2013

Henkilöt tehtävä- luokittain; lukumäärä ja %-osuus 31.12.2014	Yhteensä 2013		Mies 2014		Nainen 2014		Yhteensä 2014	
	lkm		lkm	%	lkm	%	lkm	%
Johto	96		57	3 %	35	3 %	92	3 %
Hallinto	266		62	4 %	200	16 %	262	9 %
Kuntoutus	236		75	5 %	162	13 %	237	8 %
Terveysthuolto	193		56	3 %	135	11 %	191	7 %
Talous- ja kiinteistöhuolto	200		53	3 %	149	12 %	202	7 %
Työtoiminta	193		163	10 %	24	2 %	187	6 %
Arviointi	72		11	1 %	59	5 %	70	2 %
Valvonta ja ohjaus	1 422		1 114	68 %	275	22 %	1 389	48 %
Täytäntöönpano	51		7	0 %	36	3 %	43	1 %
Yhdyskuntaseuraamustyö	209		37	2 %	174	14 %	211	7 %
Yhteensä	2 938		1 635	100 %	1 249	100 %	2 884	100 %

Valtion henkilöstön keski-ikä oli 45,7 vuonna 2014.

Keski-ikä 31.12.2014	Mies	Nainen	Yhteensä	Henkilöitä
Keskushallintoyksikkö	51,7	50,6	51,1	74
Etelä-Suomen rikosseuraamusalue	43,4	42,6	43,1	849
Länsi-Suomen rikosseuraamusalue	46,0	45,9	46,0	858
Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamus- alue	45,8	46,8	46,2	835
Terveysthuoltoyksikkö	44,6	45,9	45,6	207
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus	54	51,6	52,8	25
Täytäntöönpanoyksikkö	52,5	49,6	50,1	36
Yhteensä	45,2	45,7	45,4	2 884

1.5.2. Työhyvinvointi

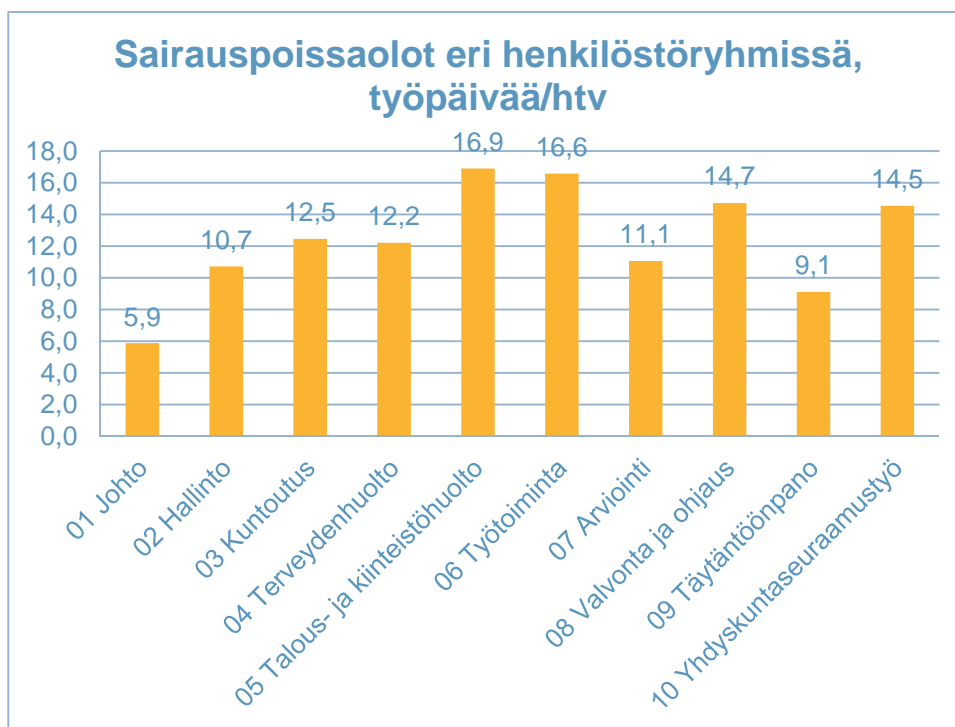
Työterveyshuollon kokonaiskustannukset ovat edellisestä vuodesta jonkun verran vähentyneet. Kokonaiskustannukset olivat 1,5 milj. euroa vuonna 2012, 1,8 milj. euroa vuonna 2013 ja 1,7 milj. euroa vuonna 2014. KELA 1:n (työnantajalle lakisääteiset pakolliset kustannukset) osuus on ollut nouseva. Viime vuonna osuus oli 33,5 %.

Sairauspoissaolot	2012	2013	Tulos-sopimus 2014	2014
Sairauspoissaolot, koko ala (työpäivää/htv)	13,6	14,0	13,0	13,8
Sairauspoissaoloista aiheutuneet palkka-kustannukset % maksetusta palkasta*	4,02	4,14	-	3,98

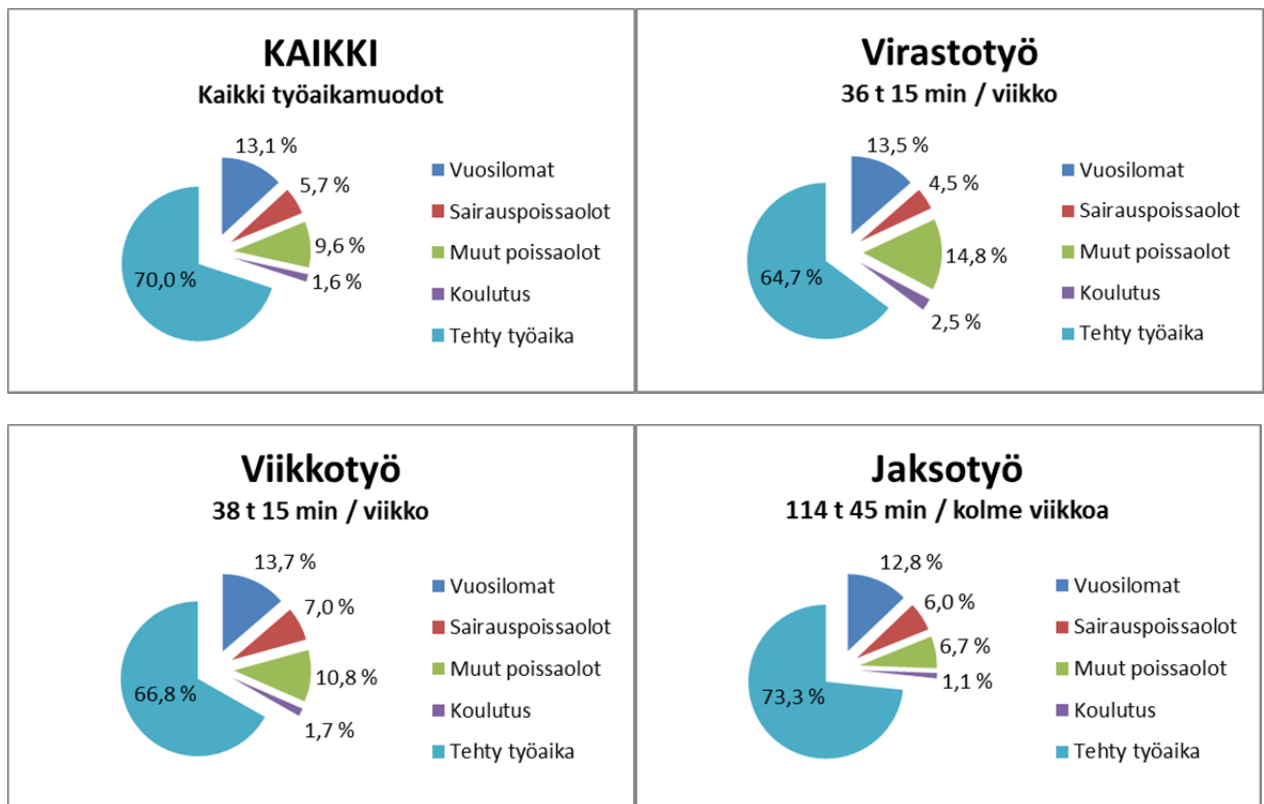
* Ilmoittaa sairauspoissaolojen ajan palkkojen osuuden palkkakustannuksista.

Sairauspoissaolot 2014	Työpäivää/htv	Lyhyiden sairauspoissaolojen (1-3 pv) osuus %
Vankilat, vapauttamisyksiköt, sähköinen valvonta ja keskusvalvomo	14,7	23,3
Yhdyskuntaseuraamustoimistot	13,0	23,6
Rikosseuraamusalueiden yhteiset (= aluekeskus + arviointikeskus)	10,5	24,5
Keskushallintoyksikkö	6,8	29,9
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus	6,8	48,7
Rikosseuraamuslaitoksen terveydenhuoltoyksikkö	13,3	25,1
Täytäntöönpanoyksikkö	10,3	15,9
Yhteensä	13,8	23,7

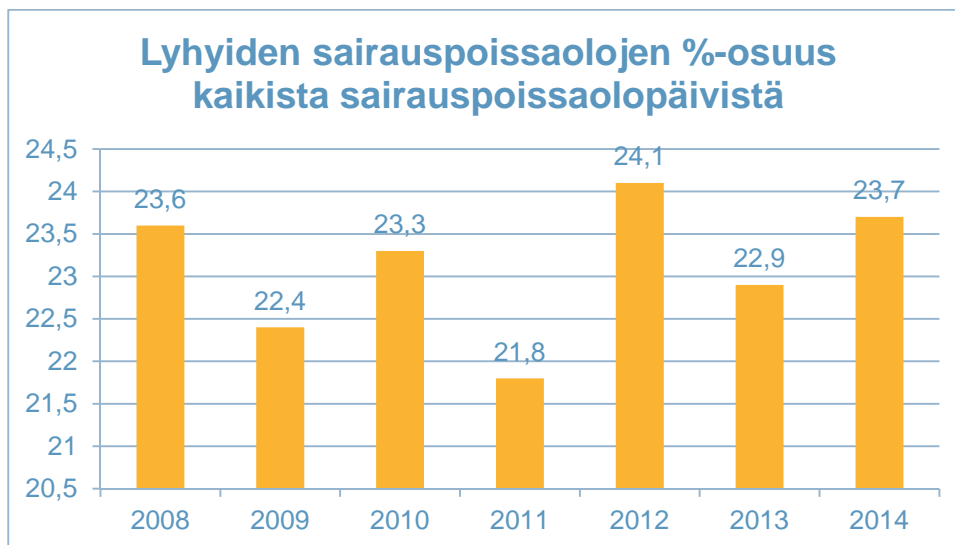
Tehdyn työajan ja erilaisten poissaolojen osuus vuotuisesta teoreettisesta työajasta.

Vuotuisen teoreettisen työajan jakautumisessa on merkittäviä eroja eri työaikamuotoja tekevien kesken. Jaksotyötä tekevillä on vähiten koulutuspoissaoloja, lomia ja ”muita poissaoloja” (sis. perhevapaat, opintovapaat, vuorotteluvapaat, muut vapaat). Jaksotyötä tekevien kohdalla myös tehdyn työajan osuus on korkein: 73,3 %. Sairauspoissaoloja on eniten viikkotyötä tekevien kohdalla.

Työtapaturmia (sisältyvät sairauspoissaoloihin) oli koko alalla 0,18 % teoreettisesta vuotuisesta työajasta: eniten viikkotyöaika tekevillä (0,31 %) ja vähiten virastotyöaika tekevillä (0,03 %).

Lyhyiden sairauspoissaolojen osuus on jonkin verran vaihdellut viime vuosina.

Terveysprosentti (sen henkilöstön osuus, jolla ei ole ollenkaan sairauspoissaoloja) on pysynyt edellisen vuoden tasolla.

Terveysprosentti	2013	2014
Keskushallintoyksikkö	41,5	41,8
Rikosseuraamusalueet	30,6	30,2
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus	23,3	34,6
Rikosseuraamuslaitoksen terveydenhuolto- yksikkö	38,62	37,4
Täytäntöönpanoyksikkö	44,7	54,1
Yhteensä	31,6	31,4

VMBaro-kysely toteutetaan seuraavan kerran syksyllä 2015. Viimeisimmillä mittauskerroilla on havaittu, että negatiivinen ero valtion keskiarvoihin on tuntuvasti pienentynyt.

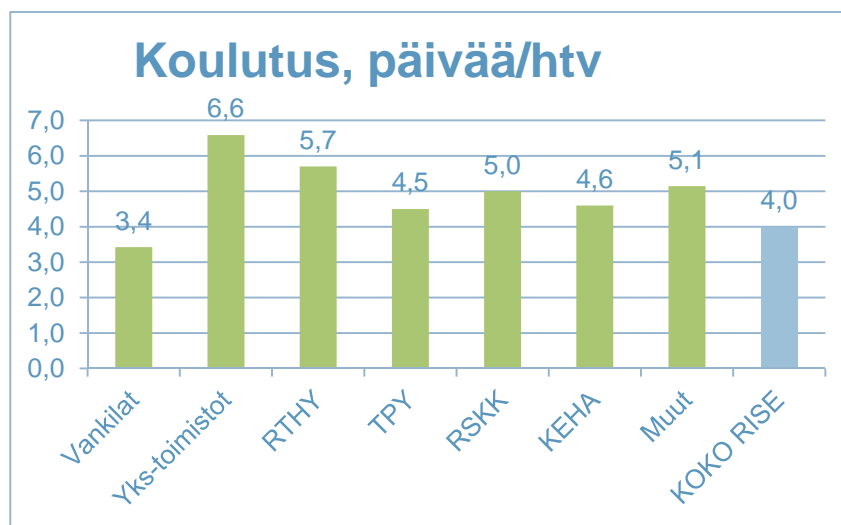
VMBaro	2012	2013	Tulos- sopimus 2014	2014
Johtamisindeksi (1)	-	3,29	-	-
Kokonaisindeksi (Y)	-	3,28	-	-
Työhyvinvointi (C3)	-	7,68	-	-

1.5.3. Osaaminen ja aineeton pääoma

Täydennyskoulutusasioihin on kiinnitetty entistä aktiivisempaa huomiota ja henkilöstön koulutuspäivät ovat tuntuvasti lisääntyneet. Tähän ovat vaikuttaneet sekä kattavampi raportointi, että mahdollisuus hakea koulutuskorvausta. Täydennyskoulutuksen organisoimista ja sisältöä on kehitetty strategian mukaisesti.

Koulutus	2012	2013	2014
Henkilöstön koulutustasoindeksi	4,3	4,3	4,4
Henkilöstön koulutuspäivät/htv	3,1	3,0	4,0

Rikosseuraamuslaitoksen henkilöstöllä oli keskimäärin 4,0 koulutuspäivää / henkilötyövuosi. Vankiloiden henkilökunnalla koulutuspäiviä oli huomattavasti muita vähemmän.

Alkaneiden vakituisten palvelujaksojen määrä on kääntynyt laskuun. Myös vaihtuvuus on vähentynyt jo useana vuotena peräkkäin.

Vaihtuvuus	Alkaneet palvelujaksot				Päätyneet palvelujaksot			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Vakinaiset	31	34	37	24	162	141	115	123
Määräaikaiset	611	678	636	670	564	599	564	631
Yhteensä	642	712	673	694	726	740	679	754

Vaihtuvuus	Keskim. henkilöstön lkm.				Vaihtuvuusprosentti			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Vakinaiset	2 678	2 617	2 607	2 591	7,2	6,7	5,8	5,7
Määräaikaiset	411	424	363	361	-	-	-	-
Yhteensä	3 089	3 041	2 970	2 953	-	-	-	-

Työkyvyttömyyseläköitymisten määrä on kääntynyt nousuun.

Työkyvyttömyyseläkkeet	2011	2012	2013	2014
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet	13	7	8	13
Henkilöstön lukumäärä	3 006	2 967	2 938	2 884
% koko henkilöstöstä	0,4	0,2	0,3	0,5

Tehtyjen ylityöiden määrä on viime vuoden tasolla, mutta työaikapankista on maksettu pois edellistä vuotta enemmän.

Ylityötunnit	2011	2012	2013	2014
Todelliset tehdyt tunnit	80 500	84 090	97 460	97 900
Yksinkertaisina korvattavat tunnit	132 300	139 480	159 410	161 390

Maksetut ylityötunnit ja kustannukset (kustannukset, jotka on maksettu työaikapankista pois)	2012		2013		2014		Muutos 2014/2013
	Tunnit	€	Tunnit	€	Tunnit	€	€
Lisätyöt	36 060	532 400	14 550	220 100	35 060	527 600	307 500
Ylityöt	60 660	1 447 400	65 050	1 583 400	69 340	1 703 800	120 400
Muut lisät	370	1 500	340	1 200	330	1 200	30
Yhteensä	97 090	2 012 700	79 950	1 834 800	104 730	2 268 000	433 200

1.6. Tilinpäätösanalyysi ²

1.6.1. Rahoituksen rakenne

Rangaistusten täytäntöönpanon määrärahat on budjetoitu oikeusministeriön pääluokan 25 lukuun 40. Vertailtavuuden vuoksi analyysissä on edellisen vuoden luvut esitetty su-luissa.

Rikosseuraamuslaitoksen kirjanpitoyksikön menoihin oli käytettävissä kertomusvuonna rangaistusten täytäntöönpanon määrärahoja yhteensä 267,9 miljoonaa euroa (264,2 milj. euroa) arvonlisäveroineen, mikä oli 3,7 miljoonaa euroa ja 1,4 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Talousarviossa myönnettiin määrärahoja 254,1 miljoonaa euroa (252,2 milj. euroa). Edelliseltä vuodelta siirtyi 13,8 miljoonaa euroa (12,5 milj. euroa). Talousarviossa myönnettiin toimintameno määrärahaa 229,2 miljoonaa euroa (226,5 milj. euroa) ja avolaitostöihin 5,4 miljoonaa euroa (5,4 milj. euroa).

Käytettävissä olevista määrärahoista toimintamenoihin myönnettyjä määrärahoja oli käytettävissä yhteensä 240,8 miljoonaa euroa (235,6 milj. euroa) eli 2,2 % enemmän kuin edellisenä vuonna, ja avolaitostöihin myönnettyjä määrärahoja 7,5 miljoonaa euroa (8,3 milj. euroa) eli 8,6 % vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Kirjanpitoyksikön käytössä oli muiden pääluokkien määrärahoja yhteensä 0,6 miljoonaa euroa (0,2 milj. euroa), mistä kirjanpitoyksiköiden välisestä yhteistoiminnasta ja yhteisrahoitteisesta toiminnasta aiheutuneita kuluja laskutettiin määrärahan myöntäneiltä vi-rastoilta yhteensä 0,3 miljoonaa euroa (talousarviokirjanpidon tili 630). Muihin pääluok-kien määrärahoihin sisältyy työllistämismäärärahaa, jolla työllistettiin yhdeksän henkilö-työvuoden edestä.

Rikosseuraamuslaitoksen toiminta on kokonaisuudessaan nettobudjetoitu. Nettobudje-toidulle toimintamomentille kirjattiin varainhoitovuoden aikana tuloja yhteensä 14,7 miljoonaa euroa (14,3 milj. euroa), mistä maksullisen toiminnan tuotot olivat 10,4 miljoonaa euroa (10,4 milj. euroa), vuokrat ja käyttökorvaukset 1,0 miljoonaa euroa (1,1 milj. euroa), yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot 0,8 miljoonaa euroa (0,7 milj. euroa) ja muut tuotot yhteensä 2,5 miljoonaa euroa (2,0 milj. euroa).

1.6.2. Talousarvion toteutuminen

Menoarviot ja siirretyt määrärahat

Rikosseuraamuslaitos käytti rangaistusten täytäntöönpanon määrärahoja (pääluokka 25) 249,6 miljoonaa euroa (250,5 milj. euroa), mikä oli 0,3 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Määrärahoista toimintameno määrärahaa käytettiin 224,7 miljoonaa euroa, mikä oli 0,3 % enemmän kuin edellisenä vuonna (224,0 milj. euroa).

---

² Luvut ovat pyöristyksiä.

Avolaitostöihin myönnettyä määrärahaa käytettiin 5,4 miljoonaa euroa (6,1 milj. euroa), mikä oli 11,5 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Avolaitosmäärärahaa siirtyi 2,1 miljoonaa euroa vuodelle 2015. Merkittävimmät avolaitostyökohteet perustuivat yhteistyösopimukseen Senaatti-kiinteistöjen, Metsähallituksen, Museoviraston, Hämeenlinnan ja Helsingin kaupunkien sekä Suomenlinnan hoitokunnan kanssa.

Muiden pääluokkien määrärahoja käytettiin yhteensä 0,6 miljoonaa euroa (0,2 milj. euroa), mihin sisältyy valtionhallinnolle tarkoitettuja työllistämistukimäärärahoja 289 000 euroa. Kirjanpitoyksiköiden väliseen yhteistoimintaan liittyviä menoja kirjattiin talousarviokirjanpidon tilille 630 yhteensä n. 300 000 euroa (70 000 euroa). Yhteistyö liittyi Juuret vapauteen -projektiin, kansainväliseen yhteistyöhön, työyhteisön kehittämiseen ja virkamiesvaihtoon.

Menoarviotileille ja siirrettyjen määrärahojen tileille kirjatut menot (netto) olivat yhteensä 249,9 miljoonaa euroa (250,6 milj. euroa), mikä oli 0,3 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vuodelle 2015 siirrettiin pääluokan 25 määrärahoja 18,3 miljoonaa euroa (13,8 milj. euroa), mikä oli 4,5 miljoonaa euroa ja 32,9 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Vuodelle 2014 siirtyi toimintamenomäärärahaa 16,2 miljoonaa euroa (11,6 milj. euroa), yhteensä 6,7 % kaikista käytettävistä olevista toimintamenomäärärahoista. Siirtyvän määrärahan suuruuteen vaikutti mm. se, että Rikosseuraamuslaitoksen henkilötöyvuosimäärää väheni 35 henkilötöyvuodella ja asiakastietojärjestelmän uusimiseen liittyviä hankintoja siirtyi 1,6 miljoonan euron edestä vuodelle 2015.

Tuloarviotilit

Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot on nettobudjetoitu.

1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma

Kirjanpitoyksikön tuotto- ja kululaskelma on laadittu liikekirjanpidon periaatteita noudattaen. Kulut olivat kertomusvuonna 247,2 miljoonaa euroa tuottoja suuremmat (246,2 milj. euroa). Kulujäämä laski edellisestä vuodesta 0,4 %. Toiminnan tuotoilla katettiin 6,1 % toiminnan kuluista.

Toiminnan tuotot olivat yhteensä 15,0 miljoonaa euroa (14,4 milj. euroa), jotka ovat 0,6 miljoonaa euroa eli 4,5 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Tuottoihin sisältyi maksullisen toiminnan tuottoja 10,4 miljoonaa euroa (10,4 milj. euroa), vuokria ja käyttökorvauksia 1,0 miljoonaa euroa (1,1 milj. euroa) ja muita toiminnan tuottoja 3,5 miljoonaa euroa (2,8 milj. euroa).

Maksullisen toiminnan tuotot pysyivät edellisen vuoden tasolla, 10,4 miljoonaa euroa. Henkilökunnan asunnoista luopuminen laski vuokra- ja käyttökorvaustuottoja 0,1 miljoonalla eurolla 1,0 miljoonaan euroon. Muut toiminnan tuotot kasvoivat 0,7 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen nähden ollen 3,5 miljoonaa euroa. Muista toiminnan tuotoista yhteistoiminnan kustannusten korvaukset olivat 0,6 miljoonaa euroa (0,3 milj. euroa). Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat 0,8 miljoonaa euroa (0,7 milj. euroa). Muut

muihin toiminnan tuottoihin kuuluvat tuotot olivat 2,1 miljoonaa euroon (1,8 milj. euroa). Edellisen vuoden Senaatti-kiinteistöjen hoitovuokrien laskujen tasaus vaikutti kasvuun.

Toiminnan kulut olivat yhteensä 244,9 miljoonaa euroa (242,2 milj. euroa). Kasvua edelliseen vuoteen on 1,1 % eli 2,6 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut muodostivat toiminnan kuluista 57 %, vuokrat 21 %, aineiden ja tarvikkeiden ostot 10 %, palvelujen ostot 9 %, sisäiset kulut 3 %, poistot ja muut kulut alle 1 %.

Henkilöstökulut, jotka olivat yhteensä 140,2 miljoonaa euroa (138,8 milj. euroa). Henkilöstökulut nousivat 1,4 miljoonaa euroa, 1,0 %, edellisestä vuodesta. Henkilöstökulut sisältävät vangeille maksettuja palkkoja ja sosiaaliturvamaksuja 5,7 miljoonaa euroa (5,8 milj. euroa). Laskua edelliseen vuoteen on 0,1 miljoonaa euroa, mikä selittyy vankimäärän laskulla.

Henkilökunnan henkilöstökulut sivukuluineen olivat 134,5 miljoonaa euroa (133,0 milj. euroa). Tästä henkilöstökulut olivat 108,2 miljoonaa euroa (108,9 milj. euroa). Laskua edelliseen vuoteen 0,7 miljoonaa euroa, 0,7 %. Henkilöstösivukulut olivat 26,3 miljoonaa euroa (24,1 milj. euroa). Kasvua 2,2 miljoonaa euroa, 9,1 %. Henkilöstösivukuluprosentti nousi edellisestä vuodesta 1,9 % ollen 23,6 %. Henkilöstösivukuluihin sisältyy kertaluontaisia muita työnantajan sosiaalivakuutusmaksuja 0,2 miljoonaa euroa.

Rikosseuraamuslaitoksen talouden sopeuttamissuunnitelman takia henkilötyövuosia vähennettiin yhteensä 35. Palkkoihin tuli elokuun alussa 20 euron yleiskorotus. Lomapalkkavelan muutoksena henkilöstökuluihin kirjattiin yhteensä 0,3 miljoonaa euroa (0,4 milj. euroa). Oikaisuerinä henkilöstömenoihin on kirjattu sairausvakuutuslain, tapaturmavakuutuslain ja muiden vastaavien lakien mukaisina palautuksina yhteensä 2,2 miljoonaa euroa, kuten edellisenä varainhoitovuotena. Sairauspoissaolotyöpäiviä oli 13,8 henkilötyövuotta kohden (14,0 pvä).

Vuokrakulut, joita oli yhteensä 51,0 miljoonaa euroa (49,7 milj. euroa), kasvoivat edellisestä vuodesta 1,3 miljoonalla eurolla, yhteensä 2,6 %. Vuokrakuluista 46,2 miljoonaa euroa (44,9 milj. euroa) oli toimitilojen vuokria, 1,1 miljoonaa euroa (1,5 milj. euroa) asuntojen vuokria, 1,4 miljoonaa euroa (1,3 milj. euroa) maanvuokria ja kiinteistöveroja, 1,3 miljoonaa euroa (1,1 milj. euroa) koneiden ja laitteiden sekä muita vuokria ja 0,9 miljoonaa euroa (0,8 milj. euroa) kuljetusvälineiden vuokria. Vuokrakuluista 46,8 miljoonaa euroa eli 91,9 % oli Senaatti-kiinteistölle maksettuja vuokria.

Vuokrakulujen nousu johtui toimitilavuokrien kasvusta. Toimitilavuokrien kasvu johtui vuotuisen elinkustannusindeksin muutoksen lisäksi (1,2 %) Oulun vankilan (1.2.2013), Jokelan vankilan (1.3.2013), Riihimäen vankilan (1.6.2013) ja Vaasan vankilan (1.10.2013) siirtymisestä pääomavuokrasopimuksesta jaetun vuokran sopimukseen. Toimitilojen hoito- ja kunnossapitovuokrat olivat 6,6 miljoonaa (6,3 milj. euroa). Kasvua oli edelliseen vuoteen 6,4 %.

Aineiden ja tarvikkeiden ostot, joita oli yhteensä 23,1 miljoonaa euroa (24,6 milj. euroa), laskivat 1,5 miljoonalla eurolla, yhteensä -6,1 % edellisestä vuodesta. Ryhmään kuuluvat arvoltaan vähäiset koneet, kalusteet ja laitteet, toimistotarvikkeet, kirjat, lehdet ja muut painotuotteet, elintarvikkeet, vaatteisto, puhdistusaineet ja -tarvikkeet, poltto- ja

voiteluaineet, lämmitys, sähkö ja vesi, rakennusmateriaali, muut aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä rangaistuslaitosmyymälöiden ostot.

Vähäiset koneet, kalusteet ja laitteet -kulut olivat 0,5 miljoonaa euroa (1,0 milj. euroa) laskien edellisestä vuodesta 0,4 miljoonaa euroa eli yhteensä 46,3 %. Toimistotarvikkeiden kulut pysyivät ennallaan ollen 0,3 miljoonaa euroa. Myös kirjat, lehdet ja muiden painotuotteiden kulut pysyivät ennallaan ollen 0,3 miljoonaa euroa. Elintarvikkeiden kulut olivat 3,4 miljoonaa euroa (3,3 milj. euroa) kasvaen 0,1 miljoonaa euroa eli 1,6 %. Virkavaatteiden ja vankien vaatteiden hankinnat kasvattivat vaatteiston kuluja 0,2 miljoonalla eurolla (25,2 %) ollen 0,8 miljoonaa euroa (0,7 milj. euroa). Puhdistusaineiden ja tarvikkeiden kulut olivat edellisen vuoden suuruiset 0,7 miljoonaa euroa. Poltto- ja voiteluaineiden kulut laskivat edellisestä vuodesta 0,1 miljoonaa euroa (12,1 %) ollen 0,7 miljoonaa euroa (0,8 milj. euroa). Lämmitys, sähkö ja vesi -kulut olivat 5,6 miljoonaa euroa (6,2 milj. euroa). Ne laskivat 0,6 miljoonaa euroa eli 8,9 %. Jaetun vuokran sopimukseen siirtyminen selittää laskua, jolloin kulut sisältyvät hoito- ja kunnossapitovuokriin, mutta myös toteutuneet energiasäästöhankeet vaikuttivat laskuun. Rakennusmateriaalien kulut laskivat 0,1 miljoonaa euroa eli 10,1 % 0,6 miljoonaan euroon (0,7 milj. euroa). Muiden aineiden ja tarvikkeiden kulut olivat 6,5 miljoonaa euroa (6,8 milj. euroa) laskien 0,3 miljoonaa euroa eli 4,4 %. Rangaistuslaitosmyymälöiden ostot olivat 3,6 miljoonaa euroa (3,9 milj. euroa), laskua oli 0,2 miljoonaa euroa eli 6,3 %. Aineiden ja tavaroiden varastojen arvo laski edellisestä vuodesta 0,4 miljoonaa euroa (18,1 %) ollen 2,0 miljoonaa euroa.

Palvelujen ostot, joita oli yhteensä 20,7 miljoonaa euroa (24,9 milj. euroa), laskivat 4,2 miljoonalla eurolla eli 16,8 % edellisestä vuodesta. Palvelujen ostoihin sisältyy korjaus- ja kunnossapitopalveluita, rakentamispalveluita, toimistopalveluita, henkilöstöpalveluita, puhtaanapito- ja pesulapalveluita ja erilaisia muita palveluita.

Korjaus- ja kunnossapitopalveluita hankittiin 2,9 miljoonalla eurolla (3,1 milj. euroa), laskua edelliseen vuoteen oli 0,2 miljoonaa euroa eli 7,6 %. Jaetun vuokran sopimukseen siirtyminen selittää laskua, jolloin kulut sisältyvät hoito- ja kunnossapitovuokriin. Suomenlinnan vankilan hoitokunnalle tekemien rakennushankkeiden valmistuminen laski rakentamispalveluiden hankintamenoja 1,4 miljoonasta eurosta 0,1 miljoonaan euroon. Toimistopalveluiden kulut laskivat 7,7 miljoonasta eurosta 4,6 miljoonaa euroon, laskua edelliseen vuoteen oli 3,1 miljoonaa euroa eli 40,5 %. Lasku selittyy tietohallinnon sopimusten ja kirjauskäytännön muutoksella. Sisäiset kulut ovat vastaavasti nousseet. Henkilöstöpalveluiden kulut nousivat 0,6 miljoonaa euroa, 39,1 %, 2,1 miljoonaan euroon (1,5 milj. euroa). Nousu johtuu vuosien 2011 ja 2012 työterveyshuollon kustannusten palautusten kohdentumisesta poikkeuksellisesti samalle vuodelle vuonna 2013. Puhtaanapito ja pesulapalvelut laskivat edellistä vuodesta 0,2 miljoonalla eurolla, 10,9 %, ollen 1,2 miljoonaa euroa (1,4 milj. euroa). Laskua selittää jaettuun vuokramalliin siirtymiset. Muiden palveluiden ostot pysyivät edellisen vuoden tasolla ollen 9,8 miljoonaa euroa.

Muut kulut, joita olivat yhteensä 2,9 miljoonaa euroa (2,5 milj. euroa), kasvoivat 0,4 miljoonaa euroa, 12,8 %. 65,0 % muista kuluista oli henkilöstön matkakuluja. Henkilöstön matkakulut kasvoivat hieman edellisestä vuodesta ollen 1,9 miljoonaa euroa (1,8 milj. euroa). Näihin kuluihin sisältyy työnantajan työntekijälle myöntämät matkasetelit, yhteensä 0,1 miljoonaa euroa. Muut henkilöstölle maksettavat kustannusten korvaukset,

käyttöoikeusmaksut, vahinkovakuutusmaksut, jäsenmaksut, omaisuuden myyntitappiot, maksetut verot ja muut pakolliset maksut kasvoivat 0,1 miljoonaa euroa eli 33,2 % ollen 0,5 miljoonaa euroa (0,3 milj. euroa). Muut edellä listattuihin muihin kuluihin kuulumattomat kulut kasvoivat 0,1 miljoonaa euroa ollen 0,5 miljoonaa euroa (0,4 milj. euroa).

Valmistus omaan käyttöön, yhteensä 2,0 miljoonaa euroa (3,3 milj. euroa), laski edellisestä vuodesta 1,3 miljoonaa euroa eli 38,6 %. Valmistus omaan käyttöön tapahtui pääasiassa avolaitoksissa.

Poistojen määrä oli edellisen vuoden tasolla yhteensä 1,5 miljoonaa euroa. Poistot aineettomasta käyttöomaisuudesta olivat 0,3 miljoonaa euroa (0,3 milj. euroa). Poistot aineellisesta käyttöomaisuudesta hienokseltaan laskivat edellisestä vuodesta ollen 0,8 miljoonaa euroa (0,9 milj. euroa). Suunnitelmasta poikkeavia poistoja oli 0,4 miljoonaa euroa (0,4 milj. euroa). Suunnitelmasta poikkeavat poistot sisältävät uudis- ja korjausrakentamisesta johtuvan hallinnan siirron Forum Marinumille.

Sisäisiä kuluja (yhteistoiminnan kustannusten korvauksia valtion virastoille ja laitoksille) oli yhteensä 7,1 miljoonaa euroa (3,7 milj. euroa), mikä sisälsi Oikeusrekisterikeskukselle sopimuksen mukaan maksettuja tietohallintopalveluja.

1.6.4. Tase

Kirjanpitoyksikön tase on laadittu liikekirjanpidon periaatteita noudattaen. Taseen loppusumma 9,3 miljoonaa euroa (9,6 milj. euroa) laski edellisestä varainhoitovuodesta 0,3 miljoonaa euroa eli 2,8 %.

Vastaavaa

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten tasearvo, yhteensä 4,4 miljoonaa euroa (3,9 milj. euroa) kasvoi 0,5 miljoonaa euroa eli 13,8 %. Aineettomien hyödykkeiden kirjanpitoarvo kasvoi 0,5 miljoonaa euroa 1,4 miljoonaan euroon (0,9 milj. euroa). Kasvu johtuu keskeneräisen asiakastietojärjestelmän hankintakuluista. Aineellisten hyödykkeiden kirjanpitoarvo pysyi edellisen vuoden tasolla ollen 3,0 miljoonaa euroa.

Vaihto- ja rahoitusomaisuuden kirjanpitoarvo, yhteensä 4,9 miljoonaa euroa (5,7 milj. euroa), laski varainhoitovuonna 0,8 miljoonaa euroa eli 14,2 %. Vaihto-omaisuuden tasearvo oli 3,9 miljoonaa euroa (4,4 milj. euroa) ja se laski edellisestä vuodesta 0,5 miljoonaa euroa, yhteensä 11,9 %. Aineet ja tarvikkeet laskivat 0,3 miljoonaa euroa, 17,4 %, 1,5 miljoonaan euroon (1,8 milj. euroa). Keskeneräisten tuotteiden arvo kasvoi 0,1 miljoonalla eurolla, 25,7 %, ollen 0,6 miljoonaa euroa (0,5 milj. euroa) ja valmiiden tuotteiden arvo laski 0,3 miljoonaa euroa, 15,2 %, 1,8 miljoonaan euroon (2,1 milj. euroa). Lyhytaikaiset saamiset laskivat edellisestä vuodesta 0,2 miljoonaa euroa, yhteensä 20,9 %, ollen 0,9 miljoonaa euroa (1,1 milj. euroa). Virastojen ja laitosten kassoissa olevat rahavarat olivat edellisen vuoden tasolla ollen 0,1 miljoonaan euroon.

Vastattavaa

Oma pääoma, yhteensä 31,2 miljoonaa euroa (29,3 milj. euroa), kasvoi edellisestä varainhoitovuodesta 1,9 miljoonaa euroa eli 6,5 %. Pääoman siirrot lisäsivät omaa pääomaa 245,3 miljoonalla eurolla (247,7 milj. euroa) ja tilikauden kulujäämä vähensi sitä 247,2 miljoonalla eurolla (246,2 milj. euroa). Pääoman siirrot -erä, 245,3 miljoonaa euroa, sisältää tiliviraston maksuliikemenotilille valtion yleiseltä maksuliikemenotililtä siirretyt katteet, yhteensä 262,4 miljoonaa euroa (266,6 milj. euroa), vähennettynä tiliviraston maksuliiketulotililtä valtion yleiselle maksuliiketulotilille tehdyillä tyhjennyksillä, yhteensä 16,3 miljoonaa euroa (16,5 milj. euroa) sekä kirjanpitoyksikköjen välisillä hallinnan siirroilla, yhteensä 0,8 miljoonaa euroa (2,3 milj. euroa).

Vieras pääoma, yhteensä 40,5 miljoonaa euroa (38,9 milj. euroa), on kokonaan lyhytaikaista vierasta pääomaa. Vieras pääoma kasvoi 1,6 miljoonalla eurolla eli 4,2 %:lla. Valtion hoitoon jätetyt vieraat pysyivät edellisen vuoden tasolla 0,4 miljoonaa euroa. Ostovelat kasvoivat 0,7 milj. euroa, 6,8 %, 10,5 miljoonaan euroon (9,8 milj. euroa). Tilivirastojen väliset tilitykset laskivat 0,1 miljoonaa euroa eli 1,7 % 2,4 miljoonaan euroon (2,5 milj. euroa). Edelleen tilittävät erät olivat 2,4 miljoonaa euroa (0,2 milj. euroa), kasvua edelliseen vuoteen oli 2,2 miljoonaa euroa. Edelleen tilittävät erät sisältävät eläkemaksuja, jäsenmaksuja, ulosottoja, työttömyysvakuutusmaksuja, palkkojen aputilien tapahtumia sekä muita edelleen tilittäviä eriä. Siirtovelat laskivat 1,1 miljoonaa euroa eli 4,4 %, ollen 24,7 miljoonaa euroa (25,8 milj. euroa).

1.7. Sisäisen valvonnan arviointi ja vahvistuslausuma

Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa on arvioitu käyttämällä Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen tarkastuksen yksikön laatimaa arviointikehikkoa (COSO-ERM). Arviointi on suoritettu rikosseuraamusalueilla, Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikössä, Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksessa, Rikosseuraamuslaitoksen terveydenhuoltoyksikössä ja Täytäntöönpanoyksikössä yhdessä Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen tarkastuksen kanssa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt varmistavat melko hyvin, että Rikosseuraamuslaitoksen toiminta on tuloksellista sekä lakien ja sisäisten sääntöjen mukaista hallinnassa olevat varat ja omaisuus on turvattu johtamista ja ulkoista ohjausta varten tuotettu tieto on oikeaa ja riittävää.

Vuonna 2013 tehdyn arvioinnin perusteella on sisäisen valvonnan menettelyissä 2014 käynnistetty seuraavat kehittämistoimenpiteet:

1. Talouden tasapainottamiseksi on tehty Rikosseuraamuslaitoksen toimitilavisio ja -suunnitelma. Toimitilavisio on päivitetty syksyllä 2014 vastaamaan tiukentunutta taloudellista tilannetta. Sopeuttamissuunnitelmaa noudatetaan ja sitä tarkistetaan vuosittain. Laaditaan pitkän aikavälin henkilöstösuunnitelma. Toiminnan laadun takaamiseksi on

käynnistetty yhdyskuntaseuraamusten kehittämishanke sekä vartijoiden lähityön kehittämishanke, jolla suunnataan resursseja vankien toimintoihin.

2. Eduskunnan tarkastusvaliokunnalle on annettu lausunto koskien Rikosseuraamuslaitoksen toimitilakustannuksia ja säästömahdollisuuksia ko. kustannuksissa. Senaattikiinteistöjen kanssa on neuvoteltu vuokramallista, joka tukisi kustannusten hallintaa ja toisi kunnossapitoon ja huoltotoimiin vakautta.

3. Toiminnan kehittämis- ja asiakastietojärjestelmähanke on viivästynyt vuodella aikataulustaan. Täytäntöönpanon aloittamisprosessin siirto Rikosseuraamuslaitokselle on valmisteltu. Muita toimintaprosessien selkeyttämissuunnitelmia on tehty hankkeen osana. Saatavat henkilöstösäästöt painottuvat vuosille 2019 - 2020.

Keskeiset sisäisen valvonnan riskit vuonna 2014 ovat:

1. Rikosseuraamuslaitoksen strategian jalkauttamista tehostetaan. Henkilöstön sitouttaminen ”kohti avoimempaa täytäntöönpanoa” -tavoitteeseen ei ole onnistunut täysin. Valvotun koevapauden käyttöä lisätään edelleen. Avolaitokseen sijoittaminen helpottuu uuden täytäntöönpanon aloittamiskäytännön myötä. Kuitenkin toimintaympäristössä ja asiakaskunnassa tapahtuneet muutokset luovat tarpeen strategian uudelle tarkastelulle.

2. Rikosseuraamuslaitos on mukana oikeusministeriön tulosohjauksen kehittämishankkeessa. Pitkän tähtäimen suunnittelu helpottuu uuden tulosohjausmallin myötä sekä keskushallinnossa että kentällä.

3. Henkilöstösuunnitteluun on kaivattu pidempää aikajännettä. Tällä hetkellä laaditaan henkilöstösuunnitelmia ja tuleva hallituskauden mittainen tulossuunnittelu auttaa suunnittelussa jatkossa.

1.8. Arviointien tulokset

Vuoden 2013 tilinpäätöksessä mainittujen arviointien perusteella on tehty seuraavat toimenpiteet:

Eduskunnan oikeusasiamies kiinnitti huomiota tiedottamiseen vangeille. Vankiloissa on päivitetty tulo-oppaita ajan tasalle ja myös käännetty niitä tarvittaville kielille.

Vankien mahdollisuuteen oleskella pitempään sellinsä ulkopuolella suljetuissa vankiloissa on kiinnitetty huomiota. On käynnistetty lähityöhanke, jolla pyritään kehittämään valvontahenkilöstön tehtävänkuvaa, niin että vuorovaikutus vankien kanssa lisääntyy ja osastotyöskentely mahdollistaa vankien pidemmän oleskelun sellin ulkopuolella.

Rikosseuraamuslaitoksen kehitysryhmä käsittelee kokouksissaan säännöllisesti eduskunnan oikeusasiamiehen päätöksiä yksittäisten vankien tekemiin kanteluihin ja eduskunnan oikeusasiamiehen omana aloitteenaan käynnistämien selvitysten perusteella tehtyjä päätöksiä. Päätöksistä tiedotetaan intranetissa.

1.8.1. Ulkopuolisten organisaatioiden tekemät tarkastukset

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) on vuonna 2014 tehnyt kirjanpidon, tilinpäätös-laskelmien ja toimintakertomuksen tarkastuksen vuodelta 2013. Tilintarkastuskertomuk-sessa ei esitetty olennaisia huomautuksia tai kehittämistarpeita.

VTV tarkasti myös henkilöstö- ja palkkahallinnon sisäistä valvontaa keskushallintoyksi-kössä ja Etelä-Suomen alueella. Tarkastuksessa todettiin, että Rikosseuraamuslaitok-sen käytäntö, jossa yksikön päällikkö hyväksyy oman palkkansa osana yksikön henki-löstön palkkoja, ei ole säädösten mukainen. Rikosseuraamuslaitos on muuttanut talous-sääntöään tältä osin 1.9.2014 niin, että yksikön päällikön palkan hyväksyy aina hänen esimiehensä. Tarkastuksessa todettiin myös, että henkilöstöhallinnon päätösten arkis-tointiin on kiinnitettävä huomiota.

Eduskunnan oikeusasiamies

Eduskunnan oikeusasiamies (EOA) toimii YK:n kidutuksen ja muun julman, epäinhimilli-sen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen mukaisena kansallisena valvontaelimenä. Tähän toimintaan liittyy sekä ennalta ilmoittamattomia et-tä ilmoitettuja tarkastuskäyntejä vankiloihin.

Vuoden 2014 aikana Eduskunnan oikeusasiamiehen kansliassa Rikosseuraamuslaitok-sen toiminnan valvonta siirrettiin oikeusasiamieheltä eduskunnan apulaisoikeusasiamie-helle (AOA). Vuonna 2014 AOA teki tarkastuksen kahteen vankilaan, Vankisairaalaan ja yhteen aluekeskukseen sekä keskushallintoyksikköön.

Hämeenlinnan vankilan tarkastuksessa AOA kiinnitti huomiota tilojen heikohkoon kun-toon ja siihen, että selleistä suuri osa on ilman wc-tilaa. Kuopion vankilassa AOA kiinnitti huomiota naisvankien vähäisiin toimintamahdollisuuksiin sekä ulkoilupihojen ankeuteen. Vankisairaalan tarkastuksessa tilat todettiin yleisesti ottaen tilaviksi ja hyväkuntoisiksi. Pyörätuolipotilaiden liikkumisen esteitä todettiin jossain määrin. Samoin vangit toivat esiin tilojen kylmyyden.

Keskushallintoyksikön tarkastuksessa keskusteltiin mm. vankeuslakiin tulossa olevien sähköisten viestintämahdollisuuksien toteuttamisesta sekä käyttöön otetusta vankien uudesta puhelinjärjestelmästä.

Eurooppalainen kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen komitea

Eurooppalainen kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen komitea (CPT) vieraili Suomessa syksyllä 2014 ja kävi tuolloin neljässä vanki-lassa. CPT:n raportti valmistuu keväällä 2015.

1.8.2. Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen tarkastuksen tekemät tarkastukset

Rikosseuraamuslaitoksen sisäinen tarkastus tarkasti vuonna 2014 kaksi vankilaa ja kaksi yhdyskuntaseuraamustoimistoa. Tarkastetuista vankiloista Juuan vankila on avovankila ja Satakunnan vankilassa on suljettu vankilaosasto ja avovankilaosasto. Yhdyskuntaseuraamustoimistot olivat Pori ja Joensuu, jotka toimivat vankilan kanssa yhteisen johtajan alaisuudessa.

Yhdyskuntatoimistojen tarkastuksissa suositeltiin lisäämään valvonta-asiakkaiden ohjelmatoimintaa. Samoin suositeltiin lisäämään ehdollisesti rangaistujen nuorten tapaa-
mistiheyttä.

Vankiloiden ja yhdyskuntaseuraamustoimistojen osalta kehoitettiin vuotuisen sisäisen valvonnan arvioinnin suorittamista moniammatillisessa ryhmässä, jotta riskien kartoitus on kattavaa.

Vankiloissa suositeltiin lisäämään vankien toimintamahdollisuuksia niin työtoiminnassa kuin koulutuksessa ja ohjelmatoiminnassa. Erityisesti on syytä kiinnittää huomiota lyhytaikaisvankien toimintamahdollisuuksiin.

Työvuorotaulukoiden uudistaminen on tarpeen ottaa tavoitteeksi pidemmällä aikavälillä. Työvuorotaulukot tulisi muuttaa terveystieteiden mukaisiksi.

Yksikkötarkastusten lisäksi sisäinen tarkastus teki kaksi teematarkastusta:

Työtoiminnan suoritehinnoittelun tarkastuksessa selvitettiin sitä, miten hinnoittelua koskevia säännöksiä on noudatettu. Useimmissa vankiloissa työtoiminta on lähinnä kuntouttavaa. Tämä johtaa helposti siihen, että kustannuksia ei seurata riittävän tarkasti. Eri vankiloiden välillä oli selviä eroja tuotteiden hinnoittelussa. Suositellaan yhtenäisen hinnoittelumallin käyttöönottoa. Tuotteiden myyntimäärät ovat suhteellisen pieniä. Suositellaan yhtenäisemmän tuotemalliston käyttämistä ja valmistuksen keskittämistä.

Kuopion vankilan peruskorjauksen jälkeisessä toimivuuskatselmuksessa arvioitiin hankkeen toteutumista verrattuna sille asetettuihin tavoitteisiin sekä asetettujen tavoitteiden onnistumista. Todettiin, että vankitilojen ilmanvaihtoa voitaisiin vähentää, jos vankien tupakointia niissä voidaan rajoittaa. Tällä voitaisiin osaltaan säästää energiaa. Vankien tapaan-
mistoiltojen suunnitteluun tulee edelleen kiinnittää huomiota, jotta tilat olisivat niiden käyttäjien kannalta asianmukaiset.

Vankilatilojen suunnittelussa tulisi aikaisempaa enemmän ottaa huomioon se, miten toiminnat voidaan tuottaa pienellä henkilöstömäärällä. Tämä onkin otettu erääksi tavoitteeksi vankilakonseptihankkeessa. Kuopion rakennushanke toteutettiin tiiviissä aikataulussa tarveselvityksestä rakentamisen valmistumiseen. Tämä vaikutti optimaaliselta tavalta, joskin se kuormitti vankilan henkilöstöä.

Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen tarkastuksen vuonna 2014 tekemät tarkastuskertomukset on laitettu Risen intranet-sivuille tiedoksi. Tällä pyritään parantamaan tiedon-

kulkua ja lisäämään tietoa annetuista suosituksista muissakin kuin tarkastuksen kohteena olleessa yksikössä.

1.9. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Länsi-Suomen rikosseuraamusalueella ilmeni vuoden aikana, että Satakunnan vankilan virkamies oli aiemmin ilmeisesti väärinkäsityksen vuoksi suorittanut hakkuita vankilan entisillä, nykyisin Metsähallituksen omistamilla mailla. Virkamies ei ollut pyrkinyt itse hyötymään asiassa. Satakunnan vankila tilitti Metsähallitukselle kaadetun puutavaran arvon.

Rikosseuraamuslaitoksen terveydenhuoltoyksikön Psykiatrisen vankisairaalan Turun yksikössä havaittiin väärinkäytös vankipotilaille osoitettujen kirjeiden käsittelyssä. Asiasta on tehty rikosilmoitus ja se on siirtynyt syyteharkintaan. Epäilty virkamies on irtisanoutunut tehtävästään.

Kirjanpitoyksikössä ei ole vuonna 2014 ilmennyt muita kirjanpitoyksikön hoidettavana tai vastattavana oleviin varoihin tai omaisuuteen kohdistuneita väärinkäytöksiä tai rikoksia.

2. Talousarvion toteumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2013	Talousarvio 2014 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2014	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	2 096 126,57	2 205 621	2 205 621,18	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	2 096 126,57	2 205 621	2 205 621,18	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	20 398,85	7 090	7 089,72	0,00	100
12.25.99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot	20 066,55	4 870	4 869,72	0,00	100
12.32.99.06. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot	332,30	0	0,00	0,00	
12.39.10. Muut sekalaiset tulot		2 220	2 220,00		100
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	1 268,02	1 936	1 935,71	0,00	100
13.03.01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot (nettob)					
13.03.01.1. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osak- keiden nettomyyntitulot	1 268,02	1 936	1 935,71	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	2 117 793,44	2 214 647	2 214 646,61	0,00	100

Päälukuan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2013	Talousarvio 2014 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2014 määrärahojen käyttö siirto seuraavalle vuodelle		Tilinpäätös 2014	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2014			Käyttö vuonna 2014 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle		
25. Oikeusministeriön hallinnonala	251 730 250,97	254 114 885	235 834 746,81	18 280 138,30	254 114 885,11	0,00	13 753 508,55	248 359 508,55	230 079 370,35	18 280 138,20
25.01.29. Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	20 367 250,97	19 508 885	19 508 885,11		19 508 885,11	0,00				
25.40.01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	225 963 000,00	229 206 000	213 052 457,90	16 153 542,10	229 206 000,00		11 614 556,32	240 820 556,32	224 667 014,32	16 153 542,00
25.40.01.1. Toimintamenot	223 963 000,00	227 206 000	212 929 142,33	14 276 857,67	227 206 000,00		10 977 826,48	238 183 826,48	223 906 968,91	14 276 857,57
25.40.01.3. Palvelusuhdeasuntojen vuokraosuudet (EK) (enintään)	2 000 000,00	2 000 000	123 315,57	1 876 684,43	2 000 000,00		636 729,84	2 636 729,84	760 045,41	1 876 684,43
25.40.74. Avolaitostyöt (siirtomääräraha 3 v)	5 400 000,00	5 400 000	3 273 403,80	2 126 596,20	5 400 000,00		2 138 952,23	7 538 952,23	5 412 356,03	2 126 596,20
25.40.74.1. Avolaitostyöt	3 700 000,00	3 700 000	2 815 139,37	884 860,63	3 700 000,00		893 714,55	4 593 714,55	3 708 853,92	884 860,63
25.40.74.2. Avolaitostyöt kunnan, seurakunnan tai yleishyödyllisen yhteisön työkohteissa (EK) (enintään)	1 700 000,00	1 700 000	458 264,43	1 241 735,57	1 700 000,00		1 245 237,68	2 945 237,68	1 703 502,11	1 241 735,57

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2013	Talousarvio 2014 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2014 määrärahojen käyttö vuonna 2014	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2014	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
							Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2014	Käyttö vuonna 2014 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	146 953,88	288 708	288 707,60	0,00	288 707,60		0,00	288 707,60	288 707,60	0,00
32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)	146 953,88	288 708	288 707,60	0,00	288 707,60		0,00	288 707,60	288 707,60	0,00
32.30.51.07.1. Palkkaukset (KPY)	146 953,88	288 708	288 707,60	0,00	288 707,60		0,00	288 707,60	288 707,60	0,00
Määrärahatilit yhteensä	251 877 204,85	254 403 593	236 123 454,41	18 280 138,30	254 403 592,71	0,00	13 753 508,55	248 359 508,55	230 079 370,35	18 280 138,20

3. Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2014 - 31.12.2014		1.1.2013 - 31.12.2013	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	10 412 224,32		10 397 445,23	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	1 044 131,87		1 133 031,15	
Muut toiminnan tuotot	<u>3 545 932,72</u>	15 002 288,91	<u>2 821 933,67</u>	14 352 410,05
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	23 087 346,20		24 577 052,89	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	432 976,98		-73 302,14	
Henkilöstökulut	140 167 663,82		138 757 594,99	
Vuokrat	50 950 011,89		49 655 109,39	
Palvelujen ostot	20 741 354,06		24 940 377,92	
Muut kulut	2 854 817,97		2 531 035,26	
Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	85 501,99		-7 264,87	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-2 022 254,35		-3 295 701,42	
Poistot	1 460 200,40		1 496 118,46	
Sisäiset kulut	<u>7 103 493,37</u>	<u>-244 861 112,33</u>	<u>3 639 033,27</u>	<u>-242 220 053,75</u>
JÄÄMÄ I		-229 858 823,42		-227 867 643,70
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	13 591,76		11 814,64	
Rahoituskulut	<u>-8 315,05</u>	5 276,71	<u>-11 791,07</u>	23,57
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	15 917,68		8 565,77	
Satunnaiset kulut	<u>-44 116,40</u>	<u>-28 198,72</u>	<u>-27 011,01</u>	<u>-18 445,24</u>
JÄÄMÄ II		-229 881 745,43		-227 886 065,37
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut kotitalouksille		<u>-1 091,23</u>		<u>-2 029,80</u>
JÄÄMÄ III		-229 882 836,66		-227 888 095,17
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	2 213 605,27		2 101 202,80	
Suoritettavat arvonlisäverot	<u>-19 519 824,61</u>	<u>-17 306 219,34</u>	<u>-20 372 327,20</u>	<u>-18 271 124,40</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		-247 189 056,00		-246 159 219,57

4. Tase

RIKOSSEURAAMUSLAITOKSEN TASE				
	31.12.2014		31.12.2013	
VASTAAVAA				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	0,00		26 625,38	
Muut pitkävaikutteiset menot	102 281,95		327 643,89	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>1 286 146,15</u>	1 388 428,10	<u>521 185,53</u>	875 454,80
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet	0,00		0,00	
Rakennusmaa- ja vesialueet	0,00		0,00	
Rakennukset	0,00		0,00	
Rakennelmat	0,00		0,00	
Rakenteet	0,00		0,00	
Koneet ja laitteet	2 929 033,88		2 877 888,63	
Kalusteet	69 719,18		97 542,75	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>0,00</u>	2 998 753,06	<u>0,00</u>	2 975 431,38
KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	51 960,28		49 496,55	
Muut pitkäaikaiset valuuttamääräiset sijoitukset	<u>0,00</u>	<u>51 960,28</u>	<u>0,00</u>	<u>49 496,55</u>
KAYTTOMAISUUS JA MUUT PITKAAIKAISET SIIJOITUKSET YHTEENSÄ		4 439 141,44		3 900 382,73
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Aineet ja tarvikkeet	1 471 481,59		1 782 394,74	
Keskeneräinen tuotanto	572 418,53		455 309,81	
Valmiit tuotteet/Tavarat	1 807 767,50		2 132 442,04	
Ennakkomaksut	<u>0,00</u>	3 851 667,62	<u>0,00</u>	4 370 146,59
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset		0,00		0,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	690 509,88		793 186,48	
Siirtosaamiset	195 085,58		225 102,11	
Muut lyhytaikaiset saamiset	20 118,35		131 297,08	
Ennakkomaksut	<u>3 926,10</u>	909 639,91	<u>411,42</u>	1 149 997,09
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	101 679,80		145 715,58	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	<u>0,00</u>	<u>101 679,80</u>	<u>150,00</u>	<u>145 865,58</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		4 862 987,33		5 666 009,26
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>9 302 128,77</u>		<u>9 566 391,99</u>

	31.12.2014		31.12.2013	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	269 413 004,89		269 413 004,89	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-298 709 947,35		-300 293 113,72	
Pääoman siirrot	245 299 092,59		247 742 385,94	
Tilikauden tuotto-/kulujaämä	<u>-247 189 056,00</u>	-31 186 905,87	<u>-246 159 219,57</u>	-29 296 942,46
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	418 824,25		445 706,88	
Saadut ennakot	33 050,00		54 801,80	
Ostovelat	10 508 521,79		9 839 665,03	
Tilivirastojen väliset tilitykset	2 432 531,04		2 474 154,95	
Edelleen tilitettävät erät	2 393 123,39		217 315,66	
Siirtovelat	24 657 838,48		25 797 586,32	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>45 145,69</u>	<u>40 489 034,64</u>	<u>34 103,81</u>	<u>38 863 334,45</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		40 489 034,64		38 863 334,45
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>9 302 128,77</u>		<u>9 566 391,99</u>

5. Liitetiedot

5.1. Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Tuloslaskelma

Tuloslaskelma sisältää 47 626,13 euroa vuodelle 2013 kuuluvia menoja, jotka ovat jääneet kirjaamatta muihin siirtovelkoihin.

Liite: 5 Henkilöstökulujen erittely

Vuoden 2008 alusta lukien johtoon kuuluvan henkilöstön palkat on kirjattu liikekirjanpidossa omalle tililleen lomarahaa lukuun ottamatta. Lomarahoina kirjanpidon kertymään on lisätty 6 % vuosipalkkion määrästä.

Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkäaikaisvaikutteisten menojen poistot

Liitteessä on ilmoitettu tiedot vain niistä kansallis- ja käyttöomaisuushyödykkeistä sekä käyttöomaisuusarvopapereista ja muista pitkäaikaisista sijoituksista, joiden hankintamenoja ei ole vielä tilikauden alkaessa kokonaan kirjattu poistoina kuluksi.

5.2. Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2013	Talousarvio 2014 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2014	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma					
13.03.01.1. Osinkotulot, pääoman- palautukset ja osakkeiden netto- myyntitulot (nettob)	Bruttotulot	1 268,02	1 936	1 935,71	0,00						
	Bruttomenot	0,00	0	0,00	0,00						
	Nettotulot	1 268,02	1 936	1 935,71	0,00	100,00					
Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2013	Talousarvio 2014 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2014 määrärahojen käyttö vuonna 2014	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2014	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
								Edellisiltä vuosilta	Käytettävissä vuonna 2014	Käyttö vuonna 2014 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle
25.01.29. Oikeusministeriön hallin- nonalan arvonlisäveromenot (arviomr)	Bruttomenot	20 367 250,97									
	Bruttotulot	0,00									
	Nettomenot	20 367 250,97									
25.40.01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (nettob) (sm 2v)	Bruttomenot	240 252 520,70	243 771 000	227 789 383,23		243 942 925,33				239 407 743,85	
	Bruttotulot	14 289 520,70	14 565 000	14 736 925,33		14 736 925,33				14 740 729,63	
	Nettomenot	225 963 000,00	229 206 000	213 052 457,90	16 153 542,10	229 206 000,00		11 614 556,32	240 820 556,32	224 667 014,22	16 153 542,10

5.3. Arviomäärärahojen ylitykset

Kirjanpitoyksiköllä ei ole varainhoitovuodella arviomäärärahojen ylityksiä.

5.4. Peruutetut siirretyt määrärahat

Kirjanpitoyksiköllä ei ole varainhoitovuodella peruutettuja siirrettyjä määrärahoja.

5.5. Henkilöstökulujen erittely

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely				
			2014	2013
Henkilöstökulut			108 222 067,85	108 938 918,43
Palkat ja palkkiot			107 961 671,17	108 557 387,10
Tulosperusteiset erät			0,00	7 009,00
Lomapalkkavelan muutos			260 396,68	374 522,33
Henkilösivukulut			26 250 174,32	24 062 850,27
Eläkekulut			22 794 421,99	20 894 605,45
Muut henkilösivukulut			3 455 752,33	3 168 244,82
Yhteensä			134 472 242,17	133 001 768,70
Johdon palkat ja palkkiot*), josta			3 649 426,74	3 603 967,55
tulosperusteiset erät			0,00	7 009,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet				
Johto			5 663,87	6 150,32
Muu henkilöstö			1 920,00	1 920,00
*Johto on määritelty pääjohtajan päätöksellä . Vuoden 2008 alusta johtoon kuuluvan henkilöstön palkat on kirjattu liikekirjanpidossa omalle tilille lomarahaa lukuun ottamatta. Lomarahoina kirjanpidon kertymään on lisätty 6 % vuosipalkkion määrästä.				
Vankipalkat ja niiden sosiaaliturvamaksut				
			2014	2013
Vankipalkat			2 903 708,86	2 847 973,94
Vankien toimintarahat			2 079 322,10	2 151 710,84
Vankien käyttörahat			651 131,98	698 499,52
Vankien sosiaaliturvamaksut			61 258,71	57 641,99
Yhteensä			5 695 421,65	5 755 826,29
Henkilöstökulut yhteensä			140 167 663,82	138 757 594,99

5.6. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelm	Poistoaik a	Vuotuinen poisto % ¹⁾
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			
112 Aineettomat oikeudet			
1120 Ostetut atk-ohjelmistot	tasapoisto	3	33,33
1123 Liittymismaksut		3 tai 5	
114 Muut pitkävaikutteiset menot			
1140 Atk-ohjelmat (itse valmistetut)	tasapoisto	3	33,33
AINEELLISET HYÖDYKKEET			
122 Rakennukset			
Kangas- ja muovihallit	tasapoisto	10	10
Kevytrakenteiset, lyhytaikaiseen käyttöön tarkoitetut varastot, Puiset, kosteat tilat, Puiset, lyhytaikaiseen käyttöön tarkoitetut ja hyväksytyt asuntolat, koulut ja myymälärakennukset, parakkirakenn. tai vast., jotka on pystytetty kiinteälle perustukselle.	tasapoisto	20	5
Kivirakennukset, joissa käsitellään runsaasti syövyttäviä aineita tai joissa on huonosti ilmastoidut, kosteat tilat, Puiset eläinsuojat ja saunarakennukset	tasapoisto	30	3,33
Sekarakenteiset rakennukset, joissa on hyvin ilmastoidut, kosteat tilat. Kevytrakenteiset varistorakennukset. Puiset aidat, ladot, auto- ja kalustosuojat. Puiset Puimalat ja vastaavat.	tasapoisto	40	2,5
Kiviset korjaamot, eläinsuojat, meijerit ja vastaavat. Puiset huvilat ja vastaavat. Omakotitalot.	tasapoisto	50	2
Kiviset autosuojat ja liikerakennukset. Puiset asuin- ja toimistorakennukset. Puiset koulu-, hotelli- ja majoitusrakennukset. Puiset yhdistystalot.	tasapoisto	60	1,67
Kiviset asuin- ja toimistorakennukset. Kiviset koulu- ja sairaalarakennukset. Kiviset hoitolaitokset, virastotalot ja vastaavat. Kiviset hotellirakennukset ja vastaavat.	tasapoisto	80	1,25
Rakennuksiin kiinteästi liittyvät järjestelmät ja rakenteet	tasapoisto	5	20
123 Rakennelmat			
1230 Rakennelmat	tasapoisto	10	10
124 Rakenteet			
1241 Tierakenteet	tasapoisto	10	10
1249 Muut rakenteet	tasapoisto	10	10
125-126 Koneet ja laitteet			
1250 Autot	tasapoisto	7	14,28
1251 Laivat ja muut vesikuljetusvälineet	tasapoisto	7	14,28
1253 Raskaat työkoneet	tasapoisto	10	10
1254 Kevyet työkoneet	tasapoisto	5	20
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	tasapoisto	5	20
1256 Toimistokoneet ja laitteet	tasapoisto	5	20
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	tasapoisto	10	10
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20
1259 Laboratoriolaitteet			
– raskaat koneet ja laitteet S591	tasapoisto	10	10
– kevyet koneet ja laitteet S592	tasapoisto	5	20
1269 Muut koneet ja laitteet			
– raskaat koneet ja laitteet S691	tasapoisto	10	10
– kevyet koneet ja laitteet S692	tasapoisto	5	20
127 Kalusteet			
1270 Toimistokalusteet	tasapoisto	10	10
1279 Muut kalusteet	tasapoisto	10	10
130 Käyttöomaisuusarvopaperit			
		ei poistoaikaa	
Poistosuunnitelmaa ei ole muutettu varainhoitovuoden aikana.			
Vuoden 2006 alusta lukien tuotannontekijän, jonka taloudellinen pitoaika ylittää yhden vuoden ja jonka arvonnäisävero on vähintään 10 000 euroa, hankintameno aktivoidaan taseseen ja kirjataan kuluksi suunnitelman mukaisina poistoina.			

5.7. Kansallis- ja käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisvaikutteisten menojen poistot

	Kansallisomaisuus			
	102 Rakennukset	109 Kesken- eräinen kans.omaisuus	Yhteensä	
Hankintameno 1.1.2014	0,00	0,00	0,00	
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	
Hankintameno 31.12.2014	0,00	0,00	0,00	
Kertyneet poistot 31.12.2014	0,00	0,00	0,00	
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00	
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	
Kertyneet poistot 31.12.2014	0,00	0,00	0,00	
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	
Kirjanpitoarvo 31.12.2014	0,00	0,00	0,00	
	Aineettomat hyödykkeet			
	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkä- vaikutteiset menot	119 Ennako- maksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2014	173 792,00	6 510 675,15	521 185,53	7 205 652,68
Lisäykset	0,00	0,00	764 960,62	764 960,62
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2014	173 792,00	6 510 675,15	1 286 146,15	7 970 613,30
Kertyneet poistot 1.1.2014	-147 166,62	-6 183 031,26	0,00	-6 330 197,88
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-26 625,38	-225 361,94	0,00	-251 987,32
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2014	-173 792,00	-6 408 393,20	0,00	-6 582 185,20
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2014	0,00	102 281,95	1 286 146,15	1 388 428,10

Aineelliset hyödykkeet							
	122 Rakennukset	123 Raken- nelmat	124 Muut ra- kenteet	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	129 Keskener. ain. om	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2014	0,00	0,00	0,00	16 781 771,94	511 875,26	392 921,00	17 686 568,20
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	1 237 566,41	0,00	0,00	1 237 566,41
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	-6 031,65	0,00	0,00	-6 031,65
Hankintameno 31.12.2014	0,00	0,00	0,00	18 013 306,70	511 875,26	392 921,00	18 918 102,96
Kertyneet poistot 1.1.2014	0,00	0,00	0,00	-13 903 883,31	-414 332,51	-392 921,00	-14 711 136,82
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00	-776 501,45	-27 823,57	0,00	-804 325,02
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	-403 888,06	0,00	0,00	-403 888,06
Tilikauden arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2014	0,00	0,00	0,00	-15 084 272,82	-442 156,08	-392 921,00	-15 919 349,90
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2014	0,00	0,00	0,00	2 929 033,88	69 719,18	0,00	2 998 753,06
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset							
	130 Käyttöomai- suusarvo- paperit		Yhteensä				
Hankintameno 1.1.2014	49 496,55		49 496,55				
Lisäykset	2 463,73		2 463,73				
Vähennykset	0,00		0,00				
Hankintameno 31.12.2014	51 960,28		51 960,28				
Kertyneet poistot 1.1.2014	0,00		0,00				
Vähennysten kertyneet poistot	0,00		0,00				
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00		0,00				
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00		0,00				
Tilikauden arvonlennukset	0,00		0,00				
Kertyneet poistot 31.12.2014	0,00		0,00				
Arvonkorotukset	0,00		0,00				
Kirjanpitoarvo 31.12.2014	51 960,28		51 960,28				

5.8. Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2014	2013	Muutos 2014-2013
Korot euromääräisistä saamisista	11 656,05	10 546,62	1 109,43
Korot valuuttamääräisistä saamisista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	0,00	0,00	0,00
Osingot	1 935,71	1 268,02	667,69
Liikelaitosten voiton tuloutukset	0,00	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	0,00	0,00	0,00
Rahoitustuotot yhteensä	13 591,76	11 814,64	1 777,12
Rahoituskulut			Muutos 2014-2013
	2014	2013	
Korot euromääräisistä veloista	8 267,35	11 775,42	-3 508,07
Korot valuuttamääräisistä veloista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot veloista	0,00	0,00	0,00
SWAP-maksut veloista	0,00	0,00	0,00
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	47,70	15,65	32,05
Rahoituskulut yhteensä	8 315,05	11 791,07	-3 476,02
Netto	5 276,71	23,57	5 253,14

5.9. Talousarvionaloudesta annetut lainat

Kirjanpitoyksiköllä ei ole valtion talousarvionaloudesta myönnettyjä lainoja.

5.10. Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit	31.12.2014				31.12.2013			
	Kappale- määrä	Markkina- arvo	Kirjanpitoar- vo	Omistus- osuus	Myyntioikeu- ksien alaraja	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet	614	11 776,78	4 254,00			653,88	9 995,40	4 254,00
Aktia A	164	1 602,28	1 230,00			68,88	1 328,40	1 230,00
Elisa Oyj/ Telekarelia Oy 18 kpl = 450 osuutta	450	10 174,50	3 024,00			585,00	8 667,00	3 024,00
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	1213		47 706,28					45 242,55
Pohjois-Hämeen Puhelin Oy, A-sarja ja B-sarja	120		3 496,00					3 496,00
Pirkanmaan Luomutuottajat Oy	1		168,00					168,00
Vaasan läänin Puhelin Oy	11		4 807,00					4 807,00
Osuuskunta Sataluomu, Pori	1		168,00					168,00
Elix Oil Oy, Somero	12		2 018,00					2 018,00
Osuuskunta Jalostuspalvelu	1		200,00					200,00
Osuuskunta Lihakunta	1		2 467,00					2 467,00
Osuuskunta Pohjolan Maito	888		26 824,41					26 824,41
	146		2 395,23					2 395,23
	25		2 530,91					2 530,91
	10		2 463,73					
Auria Turun Puhelin Oy	2		168,00					168,00
Finnamyl Oy	5							
Osakkeet ja osuudet yhteensä			51 960,28			653,88		49 496,55
Varainhoitovuoden aikana osinkotuloja on kertynyt yhteensä 1 935,71 euroa, mistä Aktia A osakkeiden osuus on 68,88 euroa ja Elisa Oyj on 585,00 euroa sekä osuuskunnilta saatuja voitonjakoeriä 1 281,83 euroa. Osuuspääoman korkoja kertyi A-Tuottajat Oy/Atrialta 114,18 euroa, Osuuskunta Pohjolan Maidolta 1 167,65 euroa.								

5.11. Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2014	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1 - 5	Yli	Alle	1 - 5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Annetut euromääräiset velkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euromääräisten joukkovelkakirjalainojen ostot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euromääräiset lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut valuuttamääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut lyhytaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	101 679,80	0,00	0,00	101 679,80
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	101 679,80	0,00	0,00	101 679,80
Vastattavien rahoituserät							
Otetut euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Otetut valuuttamääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
rahastoilta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset valuuttamääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	418 824,25	0,00	0,00	418 824,25
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	418 824,25	0,00	0,00	418 824,25

5.12. Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut

Kirjanpitoyksiköllä ei ole valtiontakauksia ja -takuita.

Kirjanpitoyksiköllä ei myöskään ole muualla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan "Toimintamäärärahat" perusteella tehtyjä sopimuksia ja sitoumuksia.

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset							
€	Talousarvio- menot 2014	Määräraha-tarve 2015	Määräraha- tarve 2016	Määräraha- tarve 2017	Määräraha- tarve mvohemmin	Määräraha- tarve yhteensä	
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	54 402 887,97	58 367 231,09	55 322 429,15	54 147 048,09	87 555 356,08	255 392 064,41	
Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset							
€	Talousarvio- menot 2014	Määräraha-tarve 2015	Määräraha- tarve 2016	Määräraha- tarve 2017	Määräraha- tarve mvohemmin	Määräraha- tarve yhteensä	
Muut sopimukset ja sitoumukset							
...	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	

5.13. Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Kirjanpitoyksiköllä ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

5.14. Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Kirjanpitoyksiköllä ei ole taseeseen sisältyttäviä rahastoituja varoja.

5.15. Velan muutokset

Kirjanpitoyksiköllä ei ole taseessaan valtionvelkaan kuuluvia eriä.

5.16. Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Kirjanpitoyksiköllä ei ole taseessaan valtionvelkaan kuuluvia eriä.

5.17. Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Täydentäviä tietoja sisältyy toimintakertomukseen laskelmien muihin liitetietoihin.

6. Allekirjoitus

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 13.3.2015.

Esa Vesterbacka
Pääjohtaja
Rikosseuraamuslaitos